

PICTURA PRONAOSULUI BISERICII MĂNĂSTIRII SUCEVIȚA *

de ECATERINA CINCHEZA-BUCULEI

Ctitorie a familiei Movileștilor, biserica mănăstirii Sucevița a fost pictată în timpul domniei lui Ieremia Movilă, 1595-1596¹. De formă dreptunghiulară, pronaosul este boltit cu două calote semisferice despărțite printr-un arc dublou transversal. Iconografia lor este cu totul schimbată în raport cu celelalte monumente moldovenești. În calota dinspre est a fost pictată *Sf. Treime* sub forma *Ospitalității lui Avraam*, înconjurată de nouă arhangheli alternând cu nouă heruvimi, în cea vestică *Cel Vechi de Zile* într-un medalion rotund înscris într-un octogon străjuit de heruvimi și serafimi. Pe arcul dublou apar figurați bust, în medalioane rotunde: Adam, Eva, Avraam, Sem, Abel, Iacov, Noe, Matusalem, Lameh și Isaac. Toată bolta sugerează lumea Vechiului Testament, Întâlnirea de la Mamvri legând începutul Bisericii de promisiunea făcută lui Avraam (*Facere 18*) și aleasă spre a decora calota estică a pronaosului nu fără legătură, credem, cu disputele teologice ce avuseseră loc cu puțină vreme înainte în Rusia². Figura *Celui Vechi de Zile*³, pictată în cealaltă calotă, trebuie citită în raport cu scena amintită, fiind tot rezultatul unor viziuni profetice (*Daniil 7.9-14; Apocalipsa 1.13-14*) ce prefigurau Întruparea și aveau ca scop pregătirea ei, dar și a celei de a Doua Veniri, teofanii la care au fost martori Daniil și Ioan evanghelistul și care sunt explicate de biserică ca viziuni eshatologice în care Fiul Omului, Iisus Hristos, este văzut ca purtător al celor două naturi, divină și umană, așa cum va apărea la sfârșitul veacului⁴, octogonul având semnificația zilei a opta⁵. Imaginea antropomorfică a Divinității, ca viziune a Gloriei sale văzute de profeți, poate fi raportată și la hotărârile Sinodului al VII-lea ecumenic, care opuneau imposibilității figurării Tatălui neîntrupat posibilitatea reprezentării Fiului întrupat, conciliu pictat în directă legătură cu imaginea Celui Vechi de Zile. În textele liturgice, Biserica explică viziunile și-i celebrează pe profeți în Duminica Patriarhilor sau în liturghia sărbătorii Prezentării la templu, socotită întâlnirea Vechiului și Noului Testament⁶. Această întâlnire are loc și pe pereții pronaosului Suceviței prin punerea în legătură a iconografiei bolții, prin *Sinoadele ecumenice* care înconjoară calotele, cu

* Cercetare făcută în cadrul proiectului *Text și imagine în pictura românească din sec. al XVI-lea*, coordonator Constantin Ciobanu. În cadrul aceluiași proiect se înscrie atât studiul inscripțiilor, realizat de Ruxandra Lambru de la Universitatea din București, cât și executarea fotografiilor de către Sorin Chițu de la Institutul de Istoria Artei, București.

¹ V. Brătulescu, *Pictura Suceviței și datarea ei*, în *MMS*, XL, 5-6, pp. 206-228.

² În 1551 se ținuse la Moscova Conciliul celor 100 de capitole (Stoglav) în care fusese discutată iconografia Sf. Treimi și oportunitatea reprezentării ei sub forma viziunii teofanice de la Mamvri, T. Uspensky, *La Théologie de l'icône dans l'Église orthodoxe*, Paris, 1980, pp. 259-297.

³ P. Henry, *Monumentele din Moldova de Nord de la origini până la sfârșitul secolului al XVI-lea. Contribuție la studiul civilizației moldave*, București, 1984 (traducere din l. franceză, ed. Ernest Leroux, Paris, 1930), p. 242, îl identifică cu Pantocratorul, inscripția îl desemnează însă ca pe Cel Vechi de Zile.

⁴ T. Uspensky, *op. cit.*, pp. 348-353.

⁵ A. Grabar, *La représentation de l'Intelligible dans l'art byzantin*, în *ACIÉB*, VI, republicat în *ART*, I, pp. 51-57.

⁶ T. Uspensky, *op. cit.*, pp. 351-352.

sfinții din *Menolog*. Căci dacă în Vechiul Testament avem mărturia revelării Sfintei Treimi lui Avraam printr-o viziune teofanică, iar în Noul Testament a arătării ei directe la Botez, în Biserică această revelație nu mai este exterioară ci se petrece în om prin îndumnezeirea lui, taina Sf. Treimi fiind cunoscută numai prin trăire interioară, prin experiența vie a vieții creștine⁷ pentru care dau mărturie tocmai martirii pictați de jur împrejurul pronaosului. Pentru a fi mai bine pusă în evidență această idee, imediat sub *Menolog*, în registrul inferior, despărțit de el printr-o bandă decorativă bogat ornamentată, au fost povestite în mai multe scene, ca un epilog la tematica menologică, viețile a doi sfinți: Nicolae (la est, sud, vest) și Gheorghe (la vest, nord, est)⁸. Niciunul dintre cei doi nu are legătură cu hramul bisericii. Alegerea lor se explică prin popularitatea de care amândoi se bucurau în Moldova, dar sunt și două exemple diferite de vieți îndumnezeite, una de soldat și martir, cealaltă de ierarh, cunoscut apărător al adevăratei credințe.

Cele șapte Concilii ecumenice au fost pictate în spațiul dintre calote și arcurile longitudinale și pe timpanele de la est și vest, primului sinod fiindu-i rezervat întreg timpanul estic. Modul cu totul special în care acesta a fost redactat – prezența împărătesei Elena alături de Constantin și asocierea lor cu crucea aflată între ei⁹, *Viziunea Sf. Petru din Alexandria*, momentul palmuirii lui Arie de către Sf. Nicolae care-l ține de barbă¹⁰ și, credem, un inedit episod din viața Sf. Petru din Alexandria, prin care se amintește slujirea lui față de cei aflați în închisoare pentru mărturisirea credinței creștine¹¹ – reflectă, pe de o parte legătura Sinodului cu Liturgia și cu dogma Sfintei Treimi și, pe de altă parte, accentuează ideea victoriei dreptei credințe apărute la Niceea¹², credință prin mărturisirea căreia s-au adus jertfă sfinții din *Menolog*.

Menologul, în formulă completă, a fost pictat pe cinci registre, mișcarea lunilor urmând obișnuitul traseu în spirală, dar începutul anului a fost fixat pe peretele de sud, registrul superior, imediat sub arc, nerespectându-se astfel sistemul deja devenit regulă de începere a anului pe peretele de est. O altă particularitate este marcarea lunilor *septembrie* și *octombrie* prin câte o scenă ce are inclus în ea semnul astral obișnuit dar nu și pe cel zodiacal înlocuit cu personificările celor două luni – culesul viilor și gustatul vinului –, procedeu întâlnit anterior numai la Roman¹³. *Noiembrie* este însemnat cu astrul lunar pictat chiar în cadrul zilei de întâi, iar celelalte luni sunt precedate de semnul zodiacal și astral figurate în scene independente. Se remarcă aceeași preferință pentru narativ, detalii, fundaluri complicate ca la Roman, același aspect de miniatură pe care fiecare scenă îl îmbracă, accentuat prin bogăția inscripțiilor și a reprezentărilor, procedeu mai puțin obișnuit pentru *Menologurile* anterioare din pictura murală din Țara Românească și Moldova, în care fiecare zi este ilustrată, de cele mai multe ori, numai printr-un singur martiriu sau sfânt. Câteva exemple sunt semnificative. Astfel, multe dintre scene cuprind câte două evenimente, sau inscripția numește un sfânt iar imaginea îl arată pe altul, în felul acesta fiind pomeniți mai mulți martiri prăznuiți în aceeași zi (ex.: 1, 4 sept.; 9 oct.; 21, 22 dec.; 5 ian.; 5, 8, 9, 10 febr.; 14, 19, 22 mart.; 16, 19, 20 apr.; 7, 18, 22 mai; 22 iun.; 6, 9 iul.; 8, 16, 17, 21, 24 aug.). Un alt procedeu mai puțin folosit în alte *Menologuri* este reprezentarea a două episoade din viața unui sfânt în aceeași compoziție (11, 13 mai, 22 sept.). În ilustrarea zilei de 28 noiembrie cu obișnuitul martiriu al sfântului Ștefan cel Nou se remarcă, la fel ca la Roman, în mâna acestuia o icoană – Maica Domnului cu Pruncul (la Roman a Pantocratorului), ca o accentuare a ideilor ce s-au vehiculat în jurul posibilității reprezentării Divinității numai ca urmare a Întropării Fiului, iar o inscripție mică în centrul scenei îi anatemizează pe cei ce nesocotesc sfintele icoane. *Botezul* lui Iisus marchează ca de obicei ziua de 6 ianuarie, dar în mâna lui Hristos a fost pictat contractul lui Adam ca un comentariu al semnificației botezului în viața unui creștin. Ziua de 19 ianuarie a fost marcată prin cuvioșii Macarie din Alexandria și Macarie Egipteanul, primul stând în peșteră și cel de al doilea în dialog cu diavolul pictat exact așa cum apare descris în *Minee* sau în *Viețile sfinților*: „în chip de om”, îmbrăcat cu o

⁷ D. Stăniloae, *Teologia dogmatică ortodoxă*, I, ediția a II-a, București, 1996, pp. 195-220.

⁸ Nu a fost pictat și *Acatistul Maicii Domnului* (V. Drăguț, *Pictura murală din Moldova. Sec. XV-XVI*, București, 1982, p. 38).

⁹ Remarcată de Ch. Walter, *L' iconographie des conciles dans la tradition byzantine*, Paris, 1979, pp. 102, 230.

¹⁰ *Viețile Sfinților pe luna Decembrie*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, pp. 132-133. Ch. Walter (*op. cit.*, p. 102) nu-l identifică cu Sf. Nicolae ci menționează numai prezența unui episcop ortodox care ține de umăr un eretic în timp ce i-l arată pe copilul Iisus apărut sfântului Petru din Alexandria în viziunea sa.

¹¹ *Viețile Sfinților pe luna Noiembrie*, Ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, p. 457; Ch. Walter (*op. cit.*, p. 102) presupune prezența aici a Sf. Spiridon care-l convertește pe un filozof păgân, dar lipsa scufiei tipice sfântului, a minunii cu cărămida prin care l-a determinat pe filozof să se creștineze, sau a vreunei inscripții ne împiedică să-l identificăm astfel. De fapt, lateral, în partea opusă *Viziunii Sf. Petru din Alexandria*, a fost pictat un sfânt ierarh, cu trăsăturile Sf. Petru Alexandrinul, purtând Evanghelia în mână și vorbind cu un personaj laic aflat într-o clădire asemănătoare închisorilor reprezentate în unele scene din *Menolog* sau în *Viața Sf. Nicolae*, ceea ce ne-a determinat să ne gândim la identificarea propusă. Aceasta cu atât mai mult cu cât pictorul de la Sucevița a mai folosit metoda ilustrării a două episoade din viața aceluiași sfânt într-o singură compoziție (de ex.: 13 mai, Sf. Mc. Gliceriu în închisoare și martiriu).

¹² Ch. Walter, *op. cit.*, pp. 157-260.

¹³ Pictura pridvorului și pronaosului bisericii episcopale a fost datată în jurul anului 1558, de către Marina Ileana Sabados, *Catedrala episcopiei Romanului*, Episcopia Romanului și Hușilor, 1990, pp. 99-103.

haină mițoasă de care atârna multe „tigvuile” cu gustări pregătite pentru ispitirea monahilor¹⁴, compoziție folosită astfel numai la Sucevița și Roman. Aducerea moaștelor Sf. Ioan Gură de Aur pe mare (27 ian.) este un prilej pentru pictor de a realiza o complicată scenă în care corăbiile, ca și în alte reprezentări, sunt pictate cu un impresionant simț al realității. Din *Viața* sfântului Martinian (13 febr.) a fost ales episodul ispitirii lui de către diavol printr-o femeie și modul în care cuviosul a reușit să depășească acest moment. Într-un peisaj muntos ce sugerează locul din afara cetății Cezareei Palestinei, a fost pictat Sf. Martinian călcând pe vreascurile aprinse, cu șirul de mătănii în mână, ca semn al rugăciunii sale, în timp ce privește peste umăr spre femeia aflată, în mod simbolic, în spatele lui, lângă foc; femeia care se transformase dintr-o persoană nevoiașă și săracă ce îi ceruse găzduire cu o seară înainte, într-o tânără bogată și cochetă ce-l ispita acum, după îndemnurile diavolului, să renunțe la viața ascetică și să ducă împreună cu ea o viață îmbelșugată și lipsită de griji¹⁵. Focul în care a intrat cuviosul Martinian de bună voie, însoțindu-și gestul cu rugăciune, pentru a-și „arde” slăbiciunea de moment, este un foc mistuitor care arde la propriu tălpile și trupul sfântului dar, în același timp, este și regenerativ¹⁶ căci arde ispitele aducând sufletului puritatea inițială. Nu numai ispita lui e arsă ci și păcatul femeii, căci puterea focului și a sfântului o fac să se pocăiască, după cum se știe din *Viața* lui¹⁷. Tot numai la Roman și Sucevița a fost marcată ziua de 12 iunie prin episodul aflării sfântului Onufrie în deșert; ziua de 26 august, printr-o imagine fidelă textului ce povestește martiriul Sf. Adrian, încurajat de soția sa Natalia, și a celor care au murit împreună cu el¹⁸ și ziua de 27 august, nu prin obișnuita figură a Cuv. Pimen, ci printr-un episod din viața lui, așa cum apare povestit în *Viețile sfinților*, și anume discuția cu sora sa, prin ușa chiliei, și refuzul de a-l întâlni pe mai-marele țării pentru a nu-și tulbura viețuirea pe care și-a ales-o departe de lume¹⁹. Specială este și menționarea „Înainteiprăznirii a Bunei Vestiri” în ziua de 24 martie, legătura dintre Liturghie și reprezentarea menologică devenind evidentă. Nu lipsite de interes sunt unele detalii inedite: ca tigva pe care i-o dă Dumnezeu lui Iona (22 septembrie), ca prin creșterea și uscarea ei acesta să-și schimbe mintea și să înțeleagă lucrarea dumnezeiască făcută asupra cetății Ninive²⁰, pălăria călăului, prin care este sugerată acțiunea diavolului asupra călăului, în scena ce ilustrează ziua de 9 iunie (*Mineiul* pe iunie)²¹, întâmplarea cu focul care-i sperie pe păgânii ce fug²² (14 noiembrie), soldatul care ține într-o mână capul sfântului Diomid, aluzie la minunea întâmplată la moartea lui²³ (16 august) și focul pregătit pentru Sf. Miron dar care s-a întors asupra păgânilor²⁴ (17 august).

Ca și la Dobrovăț²⁵, la Roman și Sucevița sursele literare care au stat la baza redactării tematicii menologice au fost, în mod cert, textele *Mineelor*, *Sinaxarelor* sau *Viețile sfinților* multe imagini devenind adevărate „ilustrații” de carte. Atât din punct de vedere tematic cât și stilistic cele două monumente rămân foarte apropiate făcând posibilă ipoteza unei filiații directe între ele²⁶. La Sucevița se încheie seria reprezentărilor *Menologice* din pictura veacului al XVI-lea din Țările Române, perioadă în care acest gen de tematică a fost foarte răspândit și a cunoscut o deosebită prețuire în special în mediile mănăstirești²⁷.

¹⁴ *Viețile Sfinților pe luna Ianuarie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1993, p. 360; Ecaterina Cincheza-Buculei, *Détails dans la peinture médiévale de la Moldavie des XVIe-XVIIe siècles*, în *RRHA, Série Beaux-Arts*, XLIII, 2006, p. 15.

¹⁵ *Viețile Sfinților pe luna Februarie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1992, pp. 176-182. Scena se mai află pictată la Roman unde s-a păstrat numai partea inferioară a compoziției. M. Sabados, *op. cit.*, p. 59, consemnează martiriul apostolilor Achila și Priscila, ceea ce corespunde picturii noi.

¹⁶ J. Chevalier, A. Gheerbrant, *Dictionnaire des Symboles*, Paris, 1969, pp. 350-352; M. Cocagnac, *Simbolurile Biblice. Lexic teologic* (Paris, 1993), București, 1997, pp. 45-46.

¹⁷ Din vorbele cu care își însoțește gestul cuviosul Martinian, apare evidentă alunecarea simbolismului focului de la focul vremelnic, la focul cel veșnic și deosebirea esențială dintre ele: „Gândește-te la munca aceea, sărace Martiniane, și să ai în minte focul cel veșnic, pentru că acest foc vremelnic se stinge cu apă și când arde, lumina e într-însul, iar focul cel veșnic nu are strălucire și toate răurile și mările ce sunt sub cer nu-l vor putea stinge” (*Viețile Sfinților pe Februarie*, p. 180).

¹⁸ *Viețile Sfinților pe luna August*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1998, pp. 336-340.

¹⁹ *Ibidem*, pp. 347-348.

²⁰ *Viețile Sfinților pe luna Septembrie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1991, p. 278.

²¹ Ecaterina Cincheza-Buculei, *op. cit.*, p. 15.

²² *Viețile Sfinților pe luna Noiembrie*, p. 264.

²³ *Viețile Sfinților pe luna August*, p. 228.

²⁴ *Ibidem*, p. 231.

²⁵ Ecaterina Cincheza-Buculei, *Menologul de la Dobrovăț (1529)*, SCIA.AP, T. 39, 1992, pp. 7-32; Idem, *Le programme iconographique des peintures murales de la chambre des tombeaux de l'église du monastère de Dobrovăț, Caiers balkaniques*, 21, Paris, 1994, pp. 21-52.

²⁶ A se vedea și Marina Ileana Sabados, *op. cit.*, pp. 103-105.

²⁷ Ansamblul mural se află astăzi în restaurare de către echipa pictorului restaurator Oliviu Boldura. O parte din pictura peretelui răsăritean este acoperită de o catapeteasmă de secol XIX care a fost scoasă în timpul lucrărilor de restaurare, fapt ce a făcut

PROGRAMUL ICONOGRAFIC

Boltă, partea estică

Cupola: *Sf. Treime* / Iisus Hristos / Avraam / Sara сѣа трѡица/їс хс /авраамъ сара

II Nord: *Al doilea sinod ecumenic* (Constantinopol): вторѡи сѣво(р) вы(с) ·при црѣ ·ѡе(д) ѡсїе велико(м) въ коста(н)тина гра(д)а сѣше(д) ше(м) сѣ ·сѣы(м) · ѡцѣ рѣ ·на макидонїа · дхъ ворца · и(ж) глаше дхъ сѣи „Al doilea sobor a fost în timpul împăratului Teodosie cel Mare la Constantinopol; s-au strâns sfinți părinți 150; împotriva lui Macedonia, cel luptător împotriva Duhului; unde a vorbit Duhul Sfânt”²⁸

III Sud: *Al treilea sinod ecumenic* (Efes) третїи (ж) [ε] въ селє(н)скии сѣво(р) вы(с) въ ефе(с) · въ цр(с)тво · ѡе(д) ѡсїе малаго · сѣше(д) ши(м) сѣ ѡцїи(м) · сѣ ·на несторїе патрїарха похваливаго сѣоа вцѣ „Al treilea sobor ecumenic a fost la Efes, în timpul domniei lui Teodosie cel Mic”²⁹; s-au strâns părinți 100; împotriva lui Nestorie, patriarhul care a hulit împotriva sfintei Născătoare de Dumnezeu”

Boltă, partea vestică

Cupola: *Iisus Hristos Cel Vechi de Zile* їс хс/вє(т)хи днѣми

IV Sud: *Al patrulea sinod ecumenic* (Calcedon) четърѣтїи сѣво(р) вы(с) въ цр(с)тво маркїанѣ и(ж) въ ха(л)кѣдонѣ сѣше(д) ши(м) сѣ ѡцѣ(м) · хл ·на евтїхїа и диоскора · еп(с)кпа алеѣа(н)дрѣска · и въ(с) на сѣво[...]рх аннаѡали · „Al patrulea sobor a fost în timpul domniei lui Marcian, în Calcedonia; s-au strâns părinți 630; împotriva lui Eutihie și Dioscor, episcop al Alexandriei; și a(u) fost la sobor [...] [patri]arhul Anatoli”³⁰

VII Nord: *Al șaptelea sinod ecumenic* (Niceea) се(д)мѣи сѣво(р) вы(с) и(ж) въ никєи · при коста(н)тинѣ и матере єго иринѣ ѡ икона(х) сѣы(х) ѡцѣ · тѣ ·на еретигы ·на · ѡе(д) ѡсїа єєсєаго, и сисинїа · і · василїа · анѣтїѡхїнскѣи · и прокла(ш)є єре(с)и(х) / ѡ(т) прѣваго сѣвора до се(д)маго въ сѣ(х) лѣ(т) · вїи · а ѡ(т) рожд(д)єства хс(с)ва тог(д)а вы(с) · лѣт · ѡ · дї · „Al șaptelea sobor a fost cel de la Niceea, în timpul lui Constantin și al maicii sale Irina despre icoane; sfinți părinți 308”³¹; împotriva ereticilor, împotriva lui Teodosie din Efes și a lui Sisinie și a lui Vasilie din Antiohia și au blestemat eresurile; de la primul sobor la al șaptelea ani cu totul 488”³², iar de la nașterea lui Hristos atunci au fost ani 814”³³

Intradosul arcului ce desparte bolta: Dreptul Abel прав(д)єни авєль; Dreptul Sem прав(д)єни сїмь; Patriarhul Avraam патрїар(х) авраа(м); Dreapta Eva прав(д)єна єва; Dreptul Adam прав(д)єни ада(м); Patriarhul Iacov патрїар(х) іаковъ; Dreptul Noe прав(д)єни/ ное; Dreptul Matusalem прав(д)єни маѡса(л); Dreptul Lameh прав(д)єни/ ламєхъ; Patriarhul Isaac патрїар(х) ісаакъ

posibilă fotografierea scenelor ce nu se mai pot vedea astăzi. Mulțumim coordonatorului de șantier, Georgiana Zahariea, pentru amabilitatea cu care ne-a pus la dispoziție aceste fotografii pentru a fi studiate.

²⁸ Pentru inscripții a fost aleasă formula completă ce cuprinde toate informațiile obișnuite: locul în care s-a ținut sinodul, numele împăratului care l-a convocat, uneori și pe cel al patriarhului, al unor episcopi și al papii, numărul participanților, numele ereticilor, doctrina apărută (Ch. Walter, *op. cit.*, pp. 152-163).

²⁹ Teodosie a II-lea (408-450).

³⁰ Uneori Anatole. Este vorba de patriarhul Anatolie, care a prezidat Sinodul. Primul и din nume este redactat ca un и.

³¹ Numărul acestora variază: la Betleem, Biserica Nașterii - 357, la Arbanasi, Biserica Nașterii - 360 (Ch. Walter, *op. cit.*, pp. 268-269, 271).

³² Primul sinod a fost în 325, și nu 326 cum rezultă din inscripție (814-488=326).

³³ Al VII-lea sinod ecumenic a avut loc în 786 și nu în 814, cum rezultă din inscripție. Acest sistem de datare și erori se întâlnesc nu numai la Sucevița (de ex.: Târnovo, Biserica Sf. Ap. Petru și Pavel, sinoadele din Efes și Calcedon, Ch. Walter, *op. cit.*, p. 270).

Timpan est

I Primul sinod ecumenic (Niceea) прѣвыи съво(р) вы(с) и(ж) въ никей·тѣи·стѣи ѿць·на арїа нечѣстиваго· при велицѣмъ константинѣ·вѣ(х) же тогда патріархъ митрофанъ црїгра(д)а·/ а въ римѣ селивестра папа·алеѣ(н)дръ константина града·алеѣ(н)дръ алеѣ(н)дрїиски·и проклашена арїа похулившаго ѿ· „Primul sobor a fost acela de la Niceea; 318 sfinți părinți; împotriva lui Arie necinstitorul; în timpul lui Constantin cel Mare; era atunci patriarh al Țarigradului Mitrofan, iar la Roma papa Silvestru; Alexandru al Constantinopolului³⁴, Alexandru al Alexandriei³⁵; și l-au blestemat pe Arie cel hulitor de Dumnezeu” | Petru din Alexandria петръ·алеѣандръ/скы | Cine ți-a sfășiat haina, Mântuitorule? кто ти сѣис/ ризи раз(д)ра/въ | Iisus Hristos їс хс | Arie cel nebun ариа безз/мень·

Timpan vest

V Al cincilea sinod ecumenic (Constantinopol) петїи съво(р) вы(с) при црѣ їстинїане велико(м)·и патриар(х) еutihїе·и въ римѣ папа великы·съвраше (с) [а] стѣи ѿци въ црїгра(д)· ѿѣ· на ѿригинѣ и евагриж/ и дидима· гладахъ во нечистыа васни· тако тѣло(м) наши(м) не въскр(с)нжты· и и(н)ни многы бладоcлова(ш)а· а стѣи ѿци прокла/ше ересын· „Al cincilea sobor a fost în timpul împăratului Iustinian cel Mare și al patriarhului Eutihie; și la Roma papa cel mare; s-au strâns sfinți părinți la Țarigrad 165; împotriva lui Origen, Evagrie și Didim; privind necuratele născociri; cum că trupurile noastre nu înviază; și multe scorneli ca aceasta; iar sfinții părinți au blestemat eresurile”

VI Al șaselea sinod ecumenic (Constantinopol) шестын съво(р) вы(с) при црѣ константинѣ брадато(м) и патріархѣ геѡ(р)гїе и папѣ агатонѣ съше(д)ши(м) сѧ стѣи ѿци·ѿ· въ коста(н)тинѣ гра(д)а·/на ѡеѡ(д)вра еп(с)кпа фаранска·и на ѡнорїа, и квра·алеѣ(н)дрѣска·и на се(р)гїа ипїра·и павла и петра·еп(с)кпа бывша црїгра(д)·/и проклаше стѣи ѿци ересыихъ· „Al șaselea sobor a fost în timpul împăratului Constantin Bărbosul³⁶ și al patriarhului Gheorghe și al papei Agaton și s-au strâns sfinți părinți 170 la Constantinopol; împotriva lui Teodor, episcopul din Faran și a lui Honorius, și a lui Chiril din Alexandria și a lui Serghie al Epirului și a lui Pavel și Petru, foști episcopi ai Țarigradului; și au blestemat sfinții părinți eresurile”

Perete est, paretea sudică, registrul inferior

Viața Sfântului Nicolae

1.(1)³⁷ „Nașterea Sf. Nicolae” рож(д)ество стѣго николѧе; 2.(2) „Sf. Nicolae a fost dus la dascăl (la școală)” стѣи·николѧе приведе(н) вы(с) къ да/ска(л); 3.(3) „Sf. Nicolae a fost făcut diacon” стѣи·николѧе поставле(н) вы(с) дїако(н)

Perete sud, registrul inferior

4.(4) „Sf. Nicolae a fost făcut iereu (preot)” стѣи·николѧе поставле(н) ерег; 5.(5) „Sf. Nicolae a fost adus și făcut episcop” стѣи·николѧе приведе(н) и поставле(н)/ вы(с) ипїско(н); 6.”Sf. Nicolae dă bătrânului aur”

³⁴ Ar fi trebuit sa fie Eustatie al Antiohiei, ca la Dečani.

³⁵ Papa Silvestru nu a participat. Ch. Walter explică prezența celor patru reprezentanți ai celor patru patriarhate, la Dečani (Mitrofan, Silvestru, Eustatie și Alexandru) ca semn al ecumenicității sinodului, și a explicației liturgice a inscripțiilor (*op. cit.*, p. 161, pp. 272-273).

³⁶ Constantin al IV-lea Pogonatul (668-685).

³⁷ Cifrele dintre paranteze corespund scenelor din desfășurările iconografice (Pl. I-IV); acolo unde nu sunt menționate, scenele respective nu au fost cuprinse în scheme din cauza pozițiilor lor dificile (în glafuri și pe arcurile ce dublează glafurile).

сѣѣ·николаѣ дае(т) старцѣ златѣ . pentru cele trei fete; 7.(7) „Aici i-au adus daruri cei trei bărbați Sf. Nicolae” з(д)ѣ принесѣшѣ три мѣжи сѣѣниколаѣ дары; 8.(8) „Sf. Nicolae a dăruit capiştea Artemidei” сѣѣ·николаѣ съкрѣши артимидѣ капи(щ)и doboară idolul; 9. „Aici un om vinde un covor, iar Sf. Nicolae îl cumpără şi îl dă lui din nou” з(д)ѣ чѣкъ прода(в)а кѣворѣ сѣѣниколаѣ пакы/ и съзпи и да(с) еѣмѣ; 10.(10) „Cel rău (vrăjmaşul) s-a prefăcut în chip de femeie [şi] a trimis către sfântul vrajă; a poruncit Sf. Nicolae să arunce vasul în mare” вѣ(с) въ жена прѣтво(р) сѣѣпосилае(т) къ сѣѣмѣ/ чародаѣиѣ³⁸ повелѣ сѣѣниколаѣ/ въкрѣще съ с(д)ѣ/ въ мори; 11.(11) „Sf. Nicolae întoarce tânărul din robie” сѣѣ·николаѣ възврати юнош(ѣ)/ ѡ(т) плѣнны ѣл aduce părinţilor care se aflau la masă; 12. „ Sf. Nicolae se arată împăratului Constantin în vis” сѣѣ·николаѣ ѡви (с)[ѡ] костанѣтинѣ цѣрю въ сѣѣнѣ; 13.(13) „Sf. Nicolae se arată şi lui Evlavie în vis” сѣѣ·николаѣ ѡви сѣ и еѣлавѣѣви въ сѣѣнѣ; 14.(14) „Sf. Nicolae taie copacul diavolilor” сѣѣ·николаѣ посѣче дѣв(ѣ) вѣснѣѣщи; 15. „Sf. Nicolae a adus hrană celor trei bărbați” сѣѣниколаѣ принесѣшѣ пы/щѣ три/ мѣжы вѣ темниѣ; 16.(16) „Sf. Nicolae izbăveşte trei bărbați de sabie” сѣѣниколаѣ избавит три мѣж(ж)/ ѡ(т) ме(ч); 17.(17) „Călătoria³⁹ Sf. Nicolae cu corabia” плаванѣ сѣѣѣо Николаѣ въ ко/рабѣ potolirea furtunii

18.(18) „Sf. Nicolae îl izbăvește pe omul cel îndrăcit în ceasul al nouălea” сѣѣ·николаѣ избави члѣка сего/вѣсношца въ девѣтын ча(с); **19.**(19) „Sf. Nicolae îl izbăvește pe tânăr din adâncul mării” сѣѣ·николаѣ избави/юноша ѡ(т) глѣбыны морскыа; **20.**(20) „Adormirea Sf. Nicolae” спеніе сѣѣго/николаѣ

Viata Sfântului Gheorghe

Perete nord, registrul inferior

10. „Sf. Gheorghe este pironit cu cuie de foc” сѣѣ·гѣѡ(р)гѣє кли(н)ци сѣѣ ѡгни(м)/ приваж(д)аетъ i se pun încălțări de fier cu piroane înroșite în foc; 11.(31) „Sf. Gheorghe este sfâșiat cu greble de fier” сѣѣ·гѣѡ(р)гѣє растрѣса сѣѣ гревлами же/лазными; 12.(32) „Sf. Gheorghe sfarmă idolii” сѣѣ·гѣѡ(р)гѣє сѣѣкрѡши идоли; 13. „Sf. Gheorghe i s-a dat să bea otravă” сѣѣ·гѣѡ(р)гѣє напоє(н) бы(с) ѡт какъ; 14.(34) „Sf. Gheorghe a fost aruncat în varniță” сѣѣ·гѣѡ(р)гѣє вѣѣврѣже(н) бы(с) вѣѣ ва(р)ниць; 15.(35) „Sf. Gheorghe a fost

³⁹ Ad litteram *plutirea, navigarea*.

⁴¹ Referire metonimică la piept.

Perete est, partea nordică, registrul inferior

Menolog

3.(46) Sf. Antim și Teoctist ṛ сѣѣ ѿн(м) / и ѿекѣиста decapitarea ep. Antim, cuviosul Teoctist în picioare

7.(50) Sf. Mc. Sozont $\tilde{\text{з}} \text{ст} \tilde{\text{го}}$ $\text{мчн} \tilde{\text{н}} \text{ка}$ $\text{созо(н)}/\text{та}$ decapitat⁴⁶

181

9.(52) „Sfinții și Drepti Dumnezeiești Părinți Ioachim și Ana” ⲩ ⲥⲧⲏ(ⲭ) и прав(д)ѣны(ⲭ) вⲱⲟ ⲱⲥⲱ и ѡакима/ и анны mângâierea copilului⁴⁷

10.(53) Sfintele Mc. Minodora, Mitrodora și Nimfodora ⲓ ⲥⲧⲏ(ⲭ) мѣнѣцъ минодори и митро/дори и нимфодори dezbrăcate, căzute pe pământ, bătute cu spadele

11.(54) Sf. Cuvios Părintele nostru Eufrosin și Cuvioasa Teodora ⲁⲓ прп(д)ѣнаго ѡца нашего ефросинѣ и прп(д)ѣныж/ ѡѡдори în picioare

Peretele de nord, primul registru, sub arcul de nord-est

12.(55) Sf. Mc. Avtonom вⲓ ⲥⲧⲱ мѣнка/ авѡнома decapitat⁴⁸

13.(56) Sf. Mc. Corneliu Sutașul ⲓ ⲥⲧⲱ м(ч)ѣнка кѡ/рнѣѡ ⲥⲱ(т)ника în picioare

14.(57) „Înălțarea în văzul tuturor⁴⁹ a Cinstitei și de viață făcătoarei cruci” ⲁⲓ вⲱсемирное вⲱз(д)виженіе ч(с)тн(а)го/ и животворащаго кр(с)та cruce mare în centrul compoziției, de o parte a crucii împărații Constantin și Elena urmați de un grup de sfinți, de cealaltă parte un grup episcopi

15.(58) Sf. Mc. Nichita ⲓ ⲥⲧⲱ мѣнка нежити în foc

16.(59) Sf. Mc. Eufimia ⲥⲓ ⲥⲧⲏж м(ч)ѣнѣж еѡфиміѡ atacată de un leu

Peretele de est, primul registru

17.(60) Sf. Sfințit Eumenie ⲥⲓ ⲥⲧⲱно/ еѡменіе în picioare⁵⁰

18.(61) Sf. Mc. Simeon (?) ⲓ ⲥⲧⲏ(ⲭ) мѣн(к) силиѡ(н) sfântul agățat pe cruce, străjuit de doi soldați cu sulite⁵¹

19.(62) Sf. Mc. Dorimedont și cei împreună cu el ⲩ ⲥⲧⲏ(ⲭ) мѣн(к) доримѣ(н)та⁵² и(ж) ⲥⲱ нимѣ doi mucenici decapitați, Dorimedont și Trofim; mc. Savatie întins pe pământ și bătut cu vergi⁵³

20.(63) Sf. Mc. Trofim și cei împreună cu el ⲓ ⲥⲧⲏ(ⲭ) мѣн(к) трофима и(ж) ⲥⲱ ни(м) trei mucenici decapitați (?)⁵⁴

21.(64) Sf. Mc. Ap. Condrat⁵⁵ ⲓ ⲥⲧⲱ мѣнка ап(с)ла ко(н)дра/та decapitat

22.(65) Sf. Proroc Iona⁵⁶ ⲓ ⲥⲧⲱ пр(о)р(о)ка ѡна ieșind din chit și episodul cu tigva⁵⁷

⁴⁷ Ca la Roman; de obicei în picioare.

⁴⁸ În celelalte *Menologuri*, lapidat.

⁴⁹ Ad. litt. înălțarea „care cuprinde toată lumea”, ca în gr. Η παγκόσμιος ὕψωσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ.

⁵⁰ Pe 18 sept. în celelalte *Menologuri*.

⁵¹ La Cozia [α]πλѣ еѡмен(н) în picioare alături de episcopul Eumenie; la Humor, Baia și Neamț doi episcopi în picioare; pe cruce apare în *Vatic. Gr. 1613*, p. 46, *Oxon. Bodleian.f.1*, fol.10^r și la Dečani – ⲥⲧⲏ силиѡ... (Pavle Mijović, *Menolog istorijsko-unetnicka istrajivanja*, Beograd, 1973, p. 318). Episcopul Simeon al Ierusalimului, mort prin răstignire, este comemorat pe 27 aprilie în toate Sinaxarele (în *Oxon. Bodleian.f.1*, fol.37^r și la Dečani apare a doua oară la această dată – ⲥⲧⲏ мѣнѣж силиѡна, *Ibidem*, p. 338).

⁵² În loc de доримѣдо(н)та, poate un *lapsus calami*.

⁵³ În alte *Menologuri* Savatie este decapitat alături de ceilalți doi mucenici, sau sfășiat cu ghiare de fier.

⁵⁴ Este probabil o greșeală prin repetarea, de fapt, a ilustrării zilei anterioare. În toate celelalte *Menologuri* apare martiriul Sf. Eustatie împreună cu familia.

⁵⁵ Uneori este numit și Codrat.

⁵⁶ Comemorat în 21 septembrie. În celelalte *Menologuri* a fost pictat martiriul Sf. Foca, pomenit în această zi.

⁵⁷ Iona ieșind din chit a mai fost pictat numai la Tismana, dar pe 21 septembrie; episodul cu tigva este fără corespondent.

23.(66) „Buna vestire⁵⁸ a lui Zaharia” ⲕⲓ ⲕⲗⲟⲱⲱⲕⲉⲛⲓⲉ ⲁⲁⲭⲁⲣⲓⲛⲛⲓⲕⲟ la templu

24.(67) Sf. Întâia Mc. Tecla ⲕⲁ ⲉⲧⲓⲱⲭ ⲡⲣⲓⲱⲕⲟ ⲙⲉⲛⲛⲥⲱⲭ ⲟⲩⲕⲗⲱ ⲉⲁⲱⲧⲁ pe pământ și sfâșiată de un leu⁵⁹

25.(68) Sf. Eufrosina ⲕⲉ ⲉⲧⲗⲁ ⲉⲑⲣⲟⲩⲓ/ⲛⲱ ⲓⲛ picioare

26.(69) „Mutarea Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu” (Teologul) ⲕⲉ ⲡⲣⲓⲕⲥⲁⲱⲗⲉⲛⲓⲉ ⲉⲧⲓⲱ ⲓⲱ ⲕⲓⲱ/ⲉⲗⲟⲱⲁ ⲓⲛⲑⲣⲟⲡ de ucenici, sufletul lui, într-o mică mandorlă luminoasă, este ridicat de doi îngeri, ca la Roman

Peretele de sud, registrul al II-lea

27.(70) Sf. Mc. Calistrat și cei împreună cu el ⲕⲉ ⲉⲧⲓⲱ ⲙⲉⲛⲛⲕⲁ ⲕⲁⲗⲓⲥⲧⲣⲁⲧⲁ ⲓ(ⲕ) ⲉⲧⲓ ⲛⲓ(ⲙ) decapitarea unui grup de mucenici

28.(71) Cuv. Părinte Hariton ⲕⲓ ⲡⲣⲓ(ⲁ) ⲉⲛⲁⲑⲟ/ ⲱⲥⲁ ⲭⲁⲣⲓⲧⲟⲛⲁ ⲓⲛ picioare

29.(72) Cuv. Părinte Chiriac ⲕⲟ ⲡⲣⲓ(ⲁ) ⲉⲛⲁⲑⲟ/ ⲱⲥⲁ ⲕⲓⲣⲓⲁⲕⲁ ⲓⲛ picioare

30.(73) „Grigorie al Marii Armenii” ⲗ ⲑⲣⲓⲑⲣⲟⲓⲁ ⲕⲉⲗⲓⲕⲱ/ⲗ ⲁⲣⲙⲉⲛⲓⲱⲭ ⲓⲛ picioare

Luna Octombrie (74) ⲙ(ⲉ)ⲥⲱ ⲱ(ⲭ)ⲧⲟⲕⲓⲉ Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă într-un cerc și alegoria lunii Octombrie - gustatul vinului

1.(75) Sf. Ap. Anania ⲁ ⲉⲧⲓⲱ ⲁⲛ(ⲉ)ⲗⲁ ⲁⲛⲁⲛⲓⲁ lapidat

2.(76) Sf. Sfințit Mc. Ciprian și Sf. Iustina Fecioara ⲕ ⲉⲧⲓⲱ ⲉⲥⲓⲉⲛ(ⲛ)ⲟ ⲙⲉⲛⲛⲕⲁ ⲕⲓⲡⲣⲓⲁ/ⲛⲁ ⲓ ⲉⲧⲓⲱⲗ ⲁ(ⲕ)ⲱ ⲓⲑⲥⲧⲱ/ⲛⲱ decapitarea

3.(77) Sf. Sfințit Mc. Dionisie Aeropagitul ⲓ ⲉⲧⲓⲱ ⲉⲥⲓⲉⲛⲟ ⲙ(ⲉ)ⲛⲕⲁ ⲁⲓⲱⲛⲓⲥⲓⲁ/ ⲁⲣⲉⲱⲡⲁⲑⲓⲧⲱⲭ ⲓⲛ picioare, decapitat, întinzându-i capul Catulei

4.(78) Sfințitul Ierotei Episcopul Atenei ⲁ ⲉⲥⲓⲉⲛⲟ ⲓⲉⲣⲟⲑⲉⲁ ⲉⲛ(ⲉ)ⲕⲛ(ⲁ) ⲁⲟⲓ/ⲛⲱⲥⲕⲁⲑⲟ ⲓⲛ picioare

5.(79) Sf. Mc. Haritina ⲉ ⲉⲧⲓⲱⲗ ⲙ(ⲉ)ⲛⲥⲱⲭ ⲭⲁⲣⲓⲧⲓⲛⲱ ⲗⲁⲗⲁⲧⲁ

6.(80) Sf. Ap. Toma ⲉ ⲉⲧⲓⲱ ⲁⲛ(ⲉ)ⲗⲁ ⲟⲱⲙⲁ ⲉⲁⲱⲧ ⲗⲟⲱⲧ cu bâtele de doi soldați⁶⁰

7.(81) Sf. Mc. Serghie și Vah ⲉ ⲉⲧⲓⲱ(ⲭ) ⲙ(ⲉ)ⲛⲕⲱ ⲉⲣⲑⲓⲁ ⲓ ⲕⲁⲕⲭⲁ Vah întins pe pământ și bătut cu un ciocan, Serghie decapitat

8.(82) Cuv. Maica noastră Pelaghia ⲓ ⲡⲣⲓ(ⲁ) ⲉⲛⲱⲱⲭ ⲙⲓⲧⲓⲣⲉ ⲛⲁⲥⲓⲉ/ ⲡⲉⲗⲁⲑⲓⲱⲭ ⲓⲛ picioare; un soldat îi înfige sabia în gât⁶¹

9.(83) Sf. Ap. Iacob al lui Alfeu și Cuv. Părintele nostru Andronic ⲟ ⲉⲧⲓⲱ ⲁⲛ(ⲉ)ⲗⲁ ⲓⲁⲕⲟⲱⲁ ⲁ(ⲁ)ⲑⲉⲱⲕⲁ/ ⲓ ⲡⲣⲓ(ⲁ) ⲉⲛⲁⲑⲟ ⲱⲥⲁ ⲛⲁⲥⲓⲉⲑⲟ ⲁⲛⲁⲣⲟ/ⲛⲓⲕⲁ Iacob răstignit, Andronic decapitat⁶²

⁵⁸ În Sinaxare, numele sărbătorii este „Zămislirea sf. Ioan Botezătorul”.

⁵⁹ A murit intrînd în stîncă (*Viețile Sfinților pe luna Septembrie*, pp. 288-299, așa cum este reprezentată de obicei; numai la Roman mai apare cu o ursoaică lângă ea.

⁶⁰ A murit străpuns cu sulite (*Viețile Sfinților pe luna Octombrie*, ed. Episcopiei Romanului și Hușilor, 1992, p. 82), așa cum apare de obicei reprezentat.

⁶¹ Reprezentarea este fără corespondent. Inscripția o pomenește pe cuvivoasa Pelaghia, care a murit însă zăvorâtă, dar în aceeași zi este pomenită și mucenița Pelaghia din Antiohia Siriei (*Viețile Sfinților pe Octombrie*, pp. 91-100) și e posibil ca pictorul să fi suprapus informațiile amintindu-le astfel pe amândouă sfințele cu numele Pelaghia.

⁶² Andronic fără corespondent.

10.(84) Sf. Mc. Evlampie și Evlampia ї сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ еѣла(м)пїа и еѣла(м)пї/ж într-un cazan pe foc și decapitarea mai multor mucenici (cei 200 de ostași tineri), ca la Roman

11.(85) „Sf. Ap. Filip, [unul] dintre cei șapte diaconi” дї сѣѣ ап(с)ла/ филипа ѡ(т) сѣдм/ѣи дїако(н) în picioare

12.(86) Sf. Mc. Prov, Tarah și Andronic вї сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ проѡа/ тарха и андроника decapitați

13.(87) Sf. Mc. Carp și Papil гї сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ/ карпа и папила, în cuptor sunt însă Carp și Agatonica, sora lui Papil, ca la Roman⁶³

Peretele de vest, primul registru

14.(88) Sf. Mc. Nazarie, Ghervasie, Protasie și Chelsie și Cuv. Petca дї сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ назарїа ге(р)васїа/ и клеїа и проп(д)ѡнаа пѣ(т)/кы decapitați și Sf. Paraschiva în picioare

15.(89) Sf. Mc. Luchian preotul și Cuv. Eftimie cel Nou ѣ сѣѣ м(ч)нѣка лѣкїана пре(з)ѡи/тера и проп(д)ѡѡнаго еѣѡиѡа/ ѡѡѡаго Luchian în închisoare și cuv. Eftimie bust⁶⁴

16.(90) Sf. Mc. Longhin Sutașul сї сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ лѡггї/на сѣ(т)ника decapitat

17.(91) Sf. Proroc Osie сї сѣѣ про(д)р/ка ѡсїж în picioare

18.(92) Sf. Ap. și Evanghelist Luca иї сѣѣ ап(с)ла/ и еѣ(г)лїста/ лѣкы în picioare

19.(93) Sf. Proroc Ioil și Sf. Mc. Uar ѡ сѣѣ про(д)р(д)ка ѡѡиѡа/ и сѣѣ м(ч)нѣка ѡара în picioare⁶⁵

20.(94) Sf. Mare Mc. Artemie к сѣѣ ѡелико/ м(ч)нѣка артеміа legat cu mâinile la spate și bătut⁶⁶

21.(95) Cuv. Părinte Ilarion кѡ проп(д)ѡнаго/ ѡцѡ [и]ларїѡна în picioare

22.(96) Părintele nostru Averchie кѡ ѡцѡ нашѣ/го ѡѡеркїа în picioare

23.(97) „Sf. Ap. Iacob fratele Domnului după trup [și] cei împreună cu el” кї сѣѣ ап(с)ла іаѡѡѡа/ ѡрата ѡжїа по пѡѣти/ и(ж) сѣ ѡиѡѣ decapitarea, alături de alți doi mucenici⁶⁷

24.(98) Sf. Mc. Areta [și] cei împreună cu el кд сѣѣ м(ч)нѣка арѣѡѡ и(ж)/ сѣ ѡи(м) decapitarea mai multor mucenici

25.(99) Sf. Mc. și notari Marcian și Martirie кѣ сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ и ѡтарїи/ маркїана и мартирїа decapitați alături de un alt mucenic, Anastasie (?)⁶⁸

26.(100) Sf. și Slăvitul Mare Mc. Dimitrie кс сѣѣ и слаѡиѡго ѡелико/ м(ч)нѣка дїмїтрїа pe tron, împuns cu mai multe sulițe în pantece

27.(101) Sf. Mc. Nestor кз сѣѣ м(ч)нѣка/ нїстора decapitat

28.(102) Sf. Mc. Terentie și Neonila ки сѣѣ(х) м(ч)нѣкѣ терѣ(н)/тїа и ѡѡнїиѡ decapitați împreună cu cei șapte fii ai lor

⁶³ La M. Sabados, *op. cit.*, p. 59, Carp și Papil. Toți trei au fost băgați în cuptor și în final decapitați (*Viețile Sfinților pe Octombrie*, pp.135-144) dar numai la Roman și Sucevița a fost aleasă formula amintită.

⁶⁴ Cuv. Eftimie mai apare numai la Roman.

⁶⁵ La Roman Sf. Proroc Ioil și Cuv. Ioan de la Rila.

⁶⁶ Numai la Cozia și Roman a mai fost ales momentul martiriului (așezat între două pietre), în celelalte *Menologuri* – decapitarea.

⁶⁷ Decapitat a mai fost pictat numai la Moldovița dar singur; la Roman nu s-a păstrat.

⁶⁸ Ca la Voroneț; la Roman nu s-a păstrat.

29.(103) Sf. Mc. Anastasia și Cuv. Părintele nostru Avramie Ɱѣ стѣѣж м(ч)нѣж анастасїѣ/ и прп(д)внѣго ѡѣдѣ нашѣго авра/мїа decapitarea Anastasiei, cuv. Avramie în picioare⁶⁹

30.(104) Sf. Mc. Zenovie și Zenovia ѿ стѣѣ(х) м(ч)нѣк зѣновїа/ и зѣновїѣж în cazan cu apă clocotită, fără corespondent⁷⁰

Peretele de nord, registrul al II-lea

31.(105) Sf. Mc. Epimah ѿ стѣѣ м(ч)нѣка епї/маха lagat de stâlp și lovit cu pietre

Luna noiembrie м(сѣ)ѣ нѣе(м)/врїї Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, este inclus în prima scenă

1.(106) Sf. Cosma și Damian ѿ стѣѣ(х) / ко(з)ма и да/мїана în picioare

2.(107) Sf. Mc. Achindin și Pigasie și cei împreună cu el ѿ стѣѣ(х) мѣн(к) акунѣина/ и пїгасїа и(ж) стѣ нї(м) cinci mucenici în cuptor

3.(108) Sf. mc. Achepsima, Iosif și cei împreună cu ei ѿ стѣѣ(х) мѣн(к) акѣѣїма іѡсїфа и(ж) стѣ нїмѣ Achepsima și Aitala spânzurați cu capul în jos, Iosif lapidat

4.(109) Cuv. Părintele nostru Ioanichie cel Mare și cei împreună cu el ѿ прп(д)вн(д)го ѡѣдѣ нашѣго іѡа/нїкїа великаго и(ж) стѣ нї(м) Cuv. Ioanichie în picioare și martiriul sfinților Nicandru ep. și Ermeu preot, li se bat cuie în cap⁷¹

5.(110) Sf. Mc. Galaction și Epistimia ѿ стѣѣ(х) мѣн(к) гала(к)тїѡ(н)/ и епїстїмїѣ⁷² doi mucenici (?) legați de un stâlp, în foc⁷³

6.(111) [...] Sf. Părintele nostru Pavel Mărturisitorul ѿ и(ж) вѣ⁷⁴ стѣѣ(х) ѡѣдѣ нашѣго па/вла испѡвѣ(д)нї/ка strangulat cu omoforul

7.(112) Sfinții 33 de Mucenici din Melitina ѿ стѣѣ(х) ѿ м(ч)нѣк и(ж) вѣ мелїстїнѣ⁷⁵ decapitarea mai multor mucenici și doi sfinți spânzurați de mâni, unul fiind și străpunș cu sabia, Auct și Tavriion⁷⁶

8.(113) „Soborul celui fără de trup arhistrateg Mihail și al celorlate [netrupești puteri]” ѿ стѣѣѡрь вѣсплѣтнѣ(х) архїстрати/га мїхїла и прочїи(х) grup de arhangheli

9.(114) Sf. Mc. Onisifor și cei împreună cu el ѿ стѣѣ(х) мѣн(к) ѡнї/сїфора и(ж) стѣ нїмѣ decapitarea a trei mucenici și a unei mucenițe⁷⁷

⁶⁹ Ca la Voroneț; la Roman nu s-a păstrat.

⁷⁰ În celelalte *Menologuri* – decapitarea; la Roman nu s-a păstrat.

⁷¹ Fără corespondent; în toate celelalte *Menologuri* Cuv. Ioanichie este pictat singur.

⁷² Formă incompletă (sau poate forma greacă) a numelui Epistimia (în calendarul rus este Епистимия, iar în cel bulgar Епистїна).

⁷³ Fără corespondent; în toate celelalte *Menologuri* – decapitarea Sf. Galaction și Epistimia.

⁷⁴ Probabil o greșeală de redactare. Formula и(ж) вѣ are sensul de „care în”, deci locul ei nu este aici.

⁷⁵ În loc de Melitina (în calendarele bulgar, rus: Мелїтина).

⁷⁶ În toate celelalte *Menologuri* – decapitarea unui grup numeros de mucenici. Auct și Tavriion apar spânzurați și săgetați la Dečani (P. Mijović, *op. cit.*, p. 325).

⁷⁷ Fără corespondent. În toate celelalte *Menologuri* – Cuv. Matrona; la Cozia: Onisifor, Porfirie și Orest târâți de un cal ilustrează ziua de 10 nov.

10.(115) Sf. Mc. Ap. Olimp⁷⁸, Erast și Rodion їсѣѣ(х) ап(с)лѣ ол(м)кы ераста и родїѣвна тѣрѣѣ de un cal⁷⁹

11.(116) Sf. Mc. Mina și Victor și cei împreună cu el $\alpha\tilde{\iota}\ \epsilon\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\nu}(\chi)\ \mu\tilde{\iota}\chi\tilde{\iota}\nu(\kappa)\ \mu\tilde{\iota}\nu\tilde{\iota}\nu\cdot\iota\ \nu\tilde{\iota}\nu(\kappa)\ \tau\omicron\rho\alpha\cdot\iota(\zeta)\ \epsilon\tilde{\tau}\tilde{\iota}/\ \nu\tilde{\iota}\mu\tilde{\iota}\nu$
Mina spânzurat cu capul în jos și bătut, Victor (?) legat de doi pomi pentru a fi sfâșiat în două (așa a murit
însă Mc. Ștefanida) și o muceniță în închisoare și apoi decapitată (?)⁸⁰

12.(117) Sf. Părintele nostru Ioan cel Milostiv și Cuviosul Nil вѣ стѣго ѿца нашего іѡан(а) / мл(с)тибаго ·и
проп(д)ьнаго ·нила în picioare

13.(118) Sf. Părintele nostru Ioan Gură de Aur ᾠτῆρο ωἰτᾶ ἡμῆρο ιωἡνα ἀλα(τ)αυταρο stând pe tron, binecuvântând, prezintă Evanghelia unui grup de femei și bărbați în genunchiați în fața lui; în fundal cetate și un inedit peisaj marin amănunțit realizat⁸¹

14.(119) Sf. ap. Filip $\tilde{\Delta}$ $\sigma\tau\tilde{\iota}\tilde{o}$ $\Delta\pi(\sigma)\Delta\Delta$ филиппа legat cu capul în jos și un grup de mucenici în focul ce se întoarce spre păgânii care fug înfricoșati⁸²

15.(120) Sf. Mc. Gurie $\tilde{\epsilon}\tilde{\iota}$ $\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\chi}$ (χ) $\mu\tilde{\chi}\tilde{\eta}$ (κ) $\pi\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ legat de doi stâlpi deasupra unui foc, redactare inedită

16.(121) Sf. Ap. și Evanghelist Matei сѣ҃тъ҃о ап(с)ла/ еѵ(г)лїста/ ма(т)-ѳа căzut peste un foc; un călău cu ciocanul ridicat este pregătit să-l lovească, detaliu inedit

Peretele de est, registrul al II-lea

17.(122) Sf. Părintele nostru Grigorie Făcătorul de minuni și cei împreună cu el *зѣ сѣго ѿца нашего григорїа чюдотворца/ и(ж) сѣъ ни(м)ъ* în picioare alături de un sfânt cuvios (?)

18.(123) Sf. Mc. Platon și cei împreună cu el $\widetilde{\text{и}} \widetilde{\text{с}}\widetilde{\text{т}}\widetilde{\text{ы}}(\chi) \text{ м}\widetilde{\text{ч}}\widetilde{\text{н}}(\kappa) \text{ плато}(\text{н})/\text{и}(\text{ж}) \text{ с}\widetilde{\text{ъ}} \text{ни}(\text{м})$ decapitarea lui Platon și a copilului Varula (?), Roman întins pe pământ cu mâinile legate (i se taie limba)⁸³

19.(124) Sf. Proroc Avdie și cei împreună cu el ⲁⲓ ⲥⲧⲓⲟ ⲡⲣ(ⲟ)ⲣ(ⲟ)ⲕⲁ ⲁⲩⲉⲗⲓⲁ ⲛ(ⲓⲛ) Avdie în picioare și mc. Varlaam cu gâtul prins într-un dispozitiv bătut cu ciocane de către doi executori⁸⁴

20.(125) Cuviosul Grigorie și cei împreună cu el ⲕ ⲡⲣⲡ(Δ)ⲃⲛⲓⲱ ⲡⲣⲓⲱⲣⲓⲁ ⲛ(ⲫ) ⲉⲗ/ ⲛⲓ(ⲛ)ⲗ Cuv. Grigorie Decapolitul în picioare; decapitarea a doi mucenici, Eustatie și Tespesie (?), episod inedit

21.(126) „Intrarea [în Biserică] a Preacuratei Stăpâne” $\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ $\tilde{\nu}\tilde{\tau}\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}(\tilde{\Delta})$ $\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\epsilon}$ ⁸⁵ $\mu\rho\chi(\epsilon)$ $\tau\tilde{\nu}\tilde{\lambda}\tilde{\kappa}$ $\nu\lambda(\tilde{\Delta})$ $\chi\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\kappa}$ compoziția obișnuită

22.(127) Sf. Ap. Filimon și cei împreună cu el *къ сѣго ап(с)ла филимωνα/ и(ж) съ ни(м)* decapitarea mucenicilor Filimon și Arhip (?) în afara cetății, Sf. Cecilia culcată între zidurile cetății moare după trei zile de la chinurile mucenieiei, episod inedit; în alte *Menologuri* este decapitată

23.(128) Sf.Amfilohie ⷀꞥ ⷀꞥꞥꞥ амь/φιλοχῆα în picioare

⁷⁸ În inscripție apare Olimb.

⁷⁹ În celelalte *Menologuri* au fost pictați Orest sau Olimp târâți de câte un cal, cu excepția Romanului unde apar în picioare, Orest, Olimp, Rodion, Erast și Sosipatru.

⁸⁰ Fără corespondent.

⁸¹ Ioan Gură de Aur *Sursă a înțelepciunii*, într-o redactare diferită mai apare la Humor, Sf. Dumitru din Suceava, Voroneț și Neamț; la Roman nu s-a păstrat.

⁸² Episodul cu focul este inedit și evocă întâmplarea cu Mariam (*Viețile Sfinților pe Noiembrie*, p. 264).

⁸³ În general este pictat numai Sf. Platon; la Cozia și Căluieu – împreună cu Roman în închisoare; la Roman nu s-a păstrat.

⁸⁴ Varlaam mai apare numai la Cozia și Sf. Gheorghe din Suceava, dar în foc sau bătându-i-se cuie înroșite în palme; la Roman nu s-a păstrat.

⁸⁵ Popular a circulat și denumirea slavonă a sărbătorii – Vovidenia.

24.(129) Sf. Mc. Ecaterina КД сѣла м(ч)нцѣ ека/терина decapitarea

25.(130) Sf. Sfințit Mc. Clement Кѣ сщєно м(ч)нка/ клемєньта în picioare

26.(131) Cuviosul Părintele nostru Alipie Stâlpnicul КЗ прп(д)внго ѿца на/шего алиппіа⁸⁶ сѣл(п)ъ/ника în stâlp

27.(132) Sf. Mc. Iacob Persul КЗ сѣго м(ч)нка іакова пє(р)/сѣнина cu mâinile și picioarele ciopârțite⁸⁷

28.(133) Cuviosul Părintele nostru Ștefan cel Nou Кн прп(д)внго ѿца нашего сѣфа/на новаго cu icoana Maicii Domnului în mână, este târât de doi executori, un al treilea îl împunge în pânтеce și un altul stă cu sabia ridicată în dreptul capului sfântului; inscripție mică în interiorul scenei: „Cel care nu se închină în fața sfântelor icoane să fie anatema” аще кто непокло/нат сѣ сѣомѣ иконн/ да бж(д) (с) анаф/има

29.(134) Sf. Mc. Paramon Кѣ сѣго м(ч)нка парамона străpuns cu sulіțe și bătut cu un ciocan

30.(135) Sf. Ap. Andrei cel întâi chemat К сѣго ап(с)ла прѣвозваннаго анѣ/дреа răstignit cu capul în jos, străpuns cu o sulă în spate și lovit cu ciocanul

Luna Decembrie (136) м(с)ць дєкє/врї/є Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, și cel zodiacal – Săgetătorul: сѣрѣлєць

1.(137) Sf. Proroc Naum К сѣго пр(о)р(о)ка/ наума în picioare; pe sul: „Și am ridicat ochii mei și am privit” (Zah. 2, 1) и въ[з]вє/до(х) очн/ мон·/и видѣ(х)

Peretele de sud, registrul al III-lea

2.(138) Sf. Proroc Avacum К сѣго/ пр(о)р(о)ка аввакакѣма în picioare; pe sul: „Doamne, auzit-am de spusa Ta și m-am temut” (Avac. 3, 2) гн ꙗли/ша(х) сѣс(х)/ тѣон/ и ꙗвѣ/ахѣ

3.(139) Sf. Proroc Sofonie К сѣго пр(о)р(о)ка/ сѣфониа în picioare; pe sul: „Bucură-te foarte, fiica Sionului, propovăduiește” (Zah. 9, 9) ра[дѣ]и сє/ ꙗвлѣ/ дѣци/ сионѣ/ пропо

4.(140) Sf. Mc. Varvara Ioan Damaschin К сѣмѣ м(ч)нцѣ/ варвары іѡана дамас/кынѣ Varvara decapitată de către tatăl ei asupra căruia coboară trăsnetul sub forma unui șuvoi de foc; Sf. Ioan Damaschin în picioare

5.(141) Cuv. Părintele nostru Sava К прп(д)внго ѿца нашего савы în picioare

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-est, latura estică

6. Sf. Nicolae К сѣмѣ никѡлає în picioare

7. Sf. Ambrozie К сѣмѣ амѡросїа în picioare

8. Sf. Ipatie К сѣмѣ ипатїа în picioare; pe sul: „Frica și cel care” м[а]ло/дѣш/їє и є/жє ꙗвѣ(р)ꙗ

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-est, central

⁸⁶ Pe perete apare Alimpie, probabil o contaminare (cu Olimpie?).

⁸⁷ La Roman inscripția nouă îl numește pe Iacob dar martiriul corespunde Sf. Ștefan cel Nou târât de doi executori în timp ce un al treilea îl lovește cu o băță în cap; sfântul ține în mâini icoana Pantocratorului.

9. „Zămislirea Maicii lui Dumnezeu” de către Ana ⚡ зачатїе вѣо/ мѣрѣ аны anunțarea Anei în grădină, lângă fântână

Glaful ferestrei de la sud-est, latura estică și sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, partea estică

10.(145') Sf. Mc. Mina și cei împreună cu el ⚡ стѣ(х) мѣн(к) мины и(ж) стѣ ны(м) decapitarea unui grup de mucenici cu Mina în prim plan

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

11. Sf. Daniil ⚡ стѣ данїи/ ла în stâlp

12. Sf. Spiridon ⚡ стѣ спїри/ до(н) în picioare

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-est, partea vestică și sub arc

13.(148) Sf. cinci mucenici Eustratie și cei împreună cu el ⚡ стѣ(х) ⚡ м(ч)нк еустратїа/ и(ж) стѣ ни(м) Eustratie în cuptor, Orest pe grătar, Auxentie decapitat, Mardarie spânzurat cu capul în jos și Evghenie bătut

14.(149) Sf. Mc. Tirs, Levchie și cei împreună cu ei ⚡ стѣ(х) м(ч)нк/ фнрса левкїа/ и(ж) стѣ ни(м) Tirs decapitat, Levchie cu mâinile legate, întins pe o lespede și lovit cu două bârte în fața unui soldat pregătit să-i taie capul

15. Sf. Pavel ⚡ стѣ/ пак/ла Cuv. Pavel cel Nou în picioare, fără corespondent⁸⁸

16. Sf. Proroc Agheu ⚡ стѣо прѣрока/ аггїа în picioare; pe sul: „Și a fost cuvântul Domnului prin mâna⁸⁹ lui Agheu” (Agheu I, I) и вы(с) сло/во гнїе/ въ рѣк(с)/ аггїа

Peretele de sud, registrul al III-lea, în continuare

17.(152) Sf. Trei tineri și Sf. Proroc Daniil ⚡ стѣ(х) трїе(х) ѡтро(к) и стѣо пр(о)р(о)ка данїила decapitarea

18.(153) Sf. Mc. Sebastian ⚡ стѣо м(ч)нка себастїана legat de un stâlp și săgetat

19.(154) Sf. Mc. Bonifatie ⚡ стѣо м(ч)нка конифа(н)тїа decapitat

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-vest, latura estică

20. Sf. Ignatie Teoforul ⚡ стѣ игнатїа вѣоно/снаго atacat de leu

21.(156) Sf. Mc. Iuliana și cei împreună cu ea ⚡ стѣж м(ч)нцж їаїанїа/ и(ж) стѣ ныж Iuliana decapitată alături de o altă muceniță; un mc. închis într-un cuptor încins (Temistocle ?)⁹⁰

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura estică

22. Sf. Mc. Anastasia și cei împreună cu ea ⚡ стѣж м(ч)нцж анастасїа/ и(ж) стѣ ныж Anastasia pe grătar și decapitarea a doi mucenici⁹¹

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

23. Sfinții 10 mucenici cei din Creta ⚡ стѣ(х) ⚡ м(ч)нкк и(ж) въ крїтѣ decapitarea a două grupuri de câte cinci martiri

⁸⁸ E reprezentat ca ierarh (?), la Roman nu s-a păstrat.

⁸⁹ În Biblia sinodală 1988: prin *gura* lui Agheu.

⁹⁰ Numai la Roman mai apare martiriul altor mucenici alături de Iuliana.

⁹¹ Numai la Roman mai apare martiriul altor mucenici alături de Anastasia.

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea vestică

24.(159) Sf. Mc. Eugenia КД·с҃ѣмъ·м(ч)ицѣмъ ѿвѣ/нїа и(ж) сѣ ныѣ decapitată împreună cu Filip, tatăl ei, și Protasie⁹²

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-vest, în ax și sub arc

25.(160)Nașterea lui Hristos/ Maica lui Dumnezeu/ Is. Hs. $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}\cdot\rho\tilde{o}\tilde{z}(\Delta)\epsilon\sigma\tau\upsilon\upsilon\tilde{o}\tilde{\jmath}\tilde{\nu}\tilde{o}/\tilde{\mu}\tilde{\eta}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\omega}\tilde{\varsigma}/\tilde{\iota}\tilde{\varsigma}\tilde{\chi}\tilde{\varsigma}$

Peretele de sud, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea vestică

26. „Soborul Preasfintei Născătoare de Dumnezeu” ⲕⲥⲟⲩⲛⲟⲣⲁ ⲡⲣⲉⲥⲩⲛⲟⲩⲁ ⲙⲁⲓⲕⲁ Maica Domnului stând pe tron, cu Iisus în brațe, înconjurată de arhangheli⁹³

Peretele de sud, registrul al III-lea, în continuare

27.(162) Sf. Întâiul Mc. și Arhidiacon Ștefan și Cuv. Părinte Teodor кз·ст҃го прѣво м(ч)нѣка и архїдіакона стѣфана/ и проп(д)вн(д)го ѿца ѿѡдора diaconul Ștefan lapidat și cuv. Teodor în picioare⁹⁴

28.(163) Sfinții mucenici 20.000 кн·сѣѣ(х) мѣн(к)ь дѣѣ тѣмѣ в cuptor

Peretele de vest, registrul al II-lea

29.(164) „Sfinții prunci care în Bethleemul lui Hristos au fost uciși de Irod 14.000” $\tilde{\kappa}\tilde{\phi}\cdot\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\chi}(\chi)$ $\alpha\lambda(\lambda)$ $\mu\epsilon\tilde{\chi}\tilde{\chi}$
и(ж) въ бѣлѣмѣ $\tilde{\chi}\tilde{\alpha}/$ $\tilde{\varsigma}\tilde{\beta}\tilde{\chi}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}(\chi)$ $\omega(\tau)$ ирода тысащъ $\tilde{\alpha}\tilde{\iota}$ și Elisabeta salvându-se în munte

30.(165) Sf. Mc. Anisia ἉΓΙΟΥ Μ(Α)ΡΙΝΗΣ/ АННЕСІЕ străpunsă cu sulița în coaste

31.(166) Cuv. Melania ἡ·πρπ(Δ) βνῡᾱ ἡ/ἡνῖᾱ în picioare

Luna Ianuarie (167) и(с) ц гн҃с/агӀе Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, și semnul zodiacal - Capricornul кѡзырогъ

1.(168) „Tăierea împrejur a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru I<isus> H<ristos> și Sf. Vasilie cel Mare” (în picioare)/ Maica Domnului $\tilde{a}$ - $\tilde{w}$ рѣзаніѣ г҃а б҃а и сп(с)а нашегѣ $\tilde{i}$ - $\tilde{v}$ ъ $\tilde{x}$ а/ и ст҃го василіа великагѣ/ $\tilde{m}$ рѣ $\tilde{o}$ г҃

2.(169) Sf. Silvestru papă al Romei в̃·с̃ты·силиве/стра папи⁹⁵ ры(м)скаго în picioare

3.(170) Sf. Proroc Maleahi $\tilde{\Gamma} \cdot \text{CTPO} \cdot \text{np}(\text{o})\text{p}(\text{o})\text{ka/}$ *малахїж* în picioare; pe sul: „Veniți în casa Domnului vostru care” $\text{прїд(т)е/ вѣ храм/ свои/ \tilde{\Gamma} \cdot \text{ЕГОЖЕ}$

4.(171) Cuv. Teopempt și Teonas $\Delta\tilde{\cdot}\pi\rho\pi(\Delta)\beta\eta\alpha\theta\circ\ \phi\epsilon\omega\pi\epsilon(\mu)\tau\alpha\ \text{и}\ \phi\epsilon/\omega\mu\eta\varsigma$, ep. Teopempt decapitarea și Teona aruncat într-o groapă⁹⁶

5.(172) Cuv. Teoctist $\tilde{\epsilon}$ - прп(д) внго ѡѡктиста , inscripția îl numește pe Teoctist, în imagine apare Pavel Tebeul, în picioare, comemorat în 15 ianuarie; pe sul: „Căci sufletul dacă ar avea cuvinte ar lucra...” ѡко
 $\tilde{\text{дша/ дше сло/во има(т)}}$ $\cdot$ дѣла ж(ѣ)

⁹² Numai la Roman mai apare decapitarea celor doi mucenici Iachint și Protasie.

⁹³ Redactare similară numai la Sf. Gheorghe Suceava și Moldovita.

⁹⁴ Redactare similară numai la Sf. Gheorghe Suceava și Moldovița.

⁹⁵ În loc de *папъ*.

⁹⁶ Prăznuiri pe 5 ianuarie. Aruncarea lui Teona în groapă, numai la Sucevița. La Roman, zilele de 1-10 ianuarie – pictură de secol XIX.

6.(173) „Dumnezeiasca Arătare” / I<isus> H<ristos>/ [Zapisul] lui Adam: *ѡ ѡѡтавлєніѣ/ іс хс/ рѣкѡписаніѣ* *ада(м)а* Botezul lui Iisus

7.(174) Sf. Ioan Botezătorul *ѡ·сѣы·ѡ·кр(с)итѣ(л)·* în picioare; pe sul: „Pocăți-vă, căci s-a apropiat Împărăția” (*Mt. 3,2*) *пока/итѣ сѡ/ прѣбл(и)/жи бо с(ѣ)/цр(с)тѡ*

8.(175) Cuv. Maica noastră Domnica *ѡ·прп(д)ѡвныѡ/ мѣрѣ нашѡ до/мники* în picioare

9.(176) Sf. Mc. Polieuct *ѡ·сѣѡ·м(ч)ѣнка полиевк/та* decapitarea

Peretele de nord, registrul al III-lea

10.(177) Sf. Grigorie al Nissei *ѡ·сѣы григоріѡ/ нискаго* în picioare

11.(178) Sf. Cuv. Teodosie Începătorul vieții de obște *ѡ·прп(д)ѡвнаго ѡѣ/ѡ(д)ѡсѣѡ киноѡіарх(а)* în picioare; pe sul: „Lucrează în trup /lucrează-ți trupul și eliberează-ți sufletul” *порабо/ти въплѣ/ и своѡ/ди д/шѣ*

12.(179) Sf. Mc. Tatiana și cei împreună cu ea *ѡ·сѣыѡ·м(ч)ѣцѡ·татіѡнни·и(ж)/ сѣ ни(м)ѡ* Tatiana în foc și decapitarea a doi mucenici⁹⁷

13.(180) Sf. Mc. Ermil și Stratonice *ѡ·сѣы(х)·м(ч)ѣнкѣ·ермила·и стратоника* aruncați în Dunăre

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-vest, latura vestică

14. Cuv. Părinți din Sinai și Rait *ѡ·прп(д)ѡвны(х) ѡцѣ и(ж) въ/ снѡи/ и рѡи/ѡѡ* decapitarea lor de către Vlemi

15. Cuv. Părinte Pavel Tabeul *ѡ·прп(д)ѡвны(х)·ѡцѣ/ павла ѡѣвѣискаго*; inscripția îl numește pe Pavel Tebeul, în imagine apare Ioan Colibașul cu icoana Maicii Domnului cu Pruncul

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-vest, partea vestică

16.(183) Cinstirea lanțului Sf. Ap. Petru *ѡѡ·поклонєніѣ чѣстны(х) въ/рига(м) сѣѡ ап(с)ла/ петра·* Petru și îngerul în închisoare

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-vest, în ax, latura vestică

17. Cuv. Părinte Antonie cel Mare *ѡ·прп(д)ѡвнаго ѡцѣ анѣѡ/ніѣ въ/ликаго* în picioare; pe sul: „Pasul / calea deșertăciunii lumești înțeleptul” *сѣѣ(т) на(д)/ мирско(ѣ)/ мѡдрѡ*

18. Sf. Atanasie cel Mare și Chiril *ѡѡ·сѣы/ аѡнасіѣ/ великаго/ и кѡ/рила* în picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura vestică

19. Sf. Părinte Macarie Egipteanul *ѡ·прп(д)ѡвнаго ѡцѣ макаріѡ еѣѡ/птѣнина* ispitit de diavol și Macarie din Alexandria într-o peșteră⁹⁸

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

20. Sf. Eftimie cel Mare *ѡ·сѣы еѡ/ѡиѡѡ вели/каго* în picioare

⁹⁷ Inedită reprezentarea Sf. Tatiana, îmbrăcată, în foc.

⁹⁸ Reprezentare similară numai la Roman.

21. Sf. Maxim Mărturisitorul $\tilde{\kappa}\tilde{\alpha} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ / маѣѣма/ исповѣ(д)/ника în picioare, cu o icoană în mâini⁹⁹ (figura de pe icoană numai schițată)

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-vest, partea estică

22.(189) Sf. Ap. Timotei și Anastasie Persul $\tilde{\kappa}\tilde{\nu} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta} \text{ ап(с)ла } \tilde{\tau}\tilde{\imath}\tilde{\mu}\tilde{\sigma}\tilde{\phi}\tilde{\epsilon}\tilde{\alpha} \cdot \tilde{\imath} \text{ аналстасіа/ } \tilde{\rho}\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}\tilde{\kappa}\tilde{\eta}\tilde{\imath}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$ decapitați

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-vest, în ax, latura estică

23. Sf. Mc. Clement și cei împreună cu el $\tilde{\kappa}\tilde{\rho} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta} \cdot \tilde{\mu}(\tilde{\chi})\tilde{\eta}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha} \text{ кліменъта} \cdot \tilde{\imath}(\tilde{\kappa}) \text{ съ } \tilde{\eta}\tilde{\imath}(\tilde{\mu})$ decapitarea sf. Clement bătrân și Agatanghel tânăr; un alt mucenic tânăr spânzurat de o mână cu bolovani legați de cealaltă mână și de picioare¹⁰⁰

24. Sf. Xenia $\tilde{\kappa}\tilde{\delta} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ / $\tilde{\alpha}$ $\tilde{\chi}\tilde{\epsilon}\tilde{\imath}\tilde{\imath}\tilde{\epsilon}$ în picioare

25. Sf. Grigorie Teologul $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ $\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\imath}/\tilde{\rho}\tilde{\phi}\tilde{\rho}\tilde{\imath}\tilde{\alpha}$ / $\tilde{\nu}\tilde{\sigma}\tilde{\delta}/\tilde{\sigma}\tilde{\lambda}\tilde{\sigma}/\tilde{\nu}\tilde{\chi}$ în picioare

26. Sf. Xenofont și soția lui (Maria) $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ $\tilde{\chi}\tilde{\epsilon}\tilde{\imath}\tilde{\nu}\tilde{\sigma}\tilde{\phi}\tilde{\sigma}(\tilde{\imath})\tilde{\tau}\tilde{\alpha}$ / $\tilde{\imath}$ $\tilde{\delta}\tilde{\rho}\tilde{\varsigma}/\tilde{\chi}\tilde{\imath}\tilde{\imath}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$ $\tilde{\epsilon}/\tilde{\rho}$ în picioare împreună cu cei doi copii, Ioan și Arcadie

Peretele de nord, registrul al III-lea, în continuare

27.(194) „Aducerea moaștelor Sf. Părintelui nostru Ioan Gură de Aur” $\tilde{\kappa}\tilde{\phi} \cdot \tilde{\nu}\tilde{\chi}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\imath}\tilde{\imath}\tilde{\epsilon} \text{ мѡѡѡемъ } \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta} \text{ м(} \tilde{\chi} \text{)к } \tilde{\imath}\tilde{\gamma}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\imath}\tilde{\alpha} \text{ вѣѡнѡсца} \cdot$ aducerea moaștelor pe mare, întâmpinate pe mal de patriarhul Proclu și împăratul Teodosie cel Tânăr urmați de mulți credincioși care ies din cetate

28. Sf. Efrem Sirul $\tilde{\kappa}\tilde{\imath} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}$ / $\tilde{\epsilon}\tilde{\phi}\tilde{\rho}\tilde{\epsilon}(\tilde{\mu})$ $\tilde{\sigma}\tilde{\nu}/\tilde{\rho}\tilde{\imath}\tilde{\alpha}\tilde{\imath}\tilde{\imath}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$ în picioare

29.(196) „Aducerea moaștelor Sf. Mc. Ignatie Teoforul” $\tilde{\kappa}\tilde{\phi} \cdot \tilde{\nu}\tilde{\chi}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\imath}\tilde{\imath}\tilde{\epsilon} \text{ мѡѡѡемъ } \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta} \text{ м(} \tilde{\chi} \text{)к } \tilde{\imath}\tilde{\gamma}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\imath}\tilde{\alpha} \text{ вѣѡнѡсца} \cdot$ aducerea moaștelor într-o raclă purtată pe cap de un diacon, urmat de un episcop și un grup de personaje

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, partea vestică

30. Sf. Mc. Ipolit papă al Romei $\tilde{\alpha} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta} \text{ м(} \tilde{\chi} \text{)нъ } \tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}/\tilde{\lambda}\tilde{\imath}(\tilde{\tau})\tilde{\alpha} \text{ папы } \tilde{\rho}\tilde{\chi}(\tilde{\mu})/\tilde{\sigma}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\sigma}$ aruncat în mare.

31. Sf. Făcători de Minuni Chir și Ioan $\tilde{\mu}\tilde{\alpha} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}(\tilde{\chi}) \text{ чюдотворе(ц)/ } \tilde{\kappa}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\alpha} \text{ иѡанна}$ decapitați

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-est, partea vestică

Luna Februarie (199) $\tilde{\mu}(\tilde{\sigma})\tilde{\tau}\tilde{\chi}$ $\tilde{\phi}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\varsigma}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\imath}\tilde{\alpha}$ Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc și cel zodiacal - Vărsătorul $\tilde{\nu}\tilde{\sigma}\tilde{\delta}\tilde{\sigma}\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\tilde{\imath}$

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

1. Sf. Mc. Trifon și cei împreună cu el $\tilde{\alpha} \cdot \tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\eta}(\tilde{\chi}) \text{ м(} \tilde{\chi} \text{)нъ } \tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\imath}\tilde{\phi}\tilde{\sigma}\tilde{\eta}\tilde{\alpha} \text{ и(} \tilde{\kappa} \text{) } \tilde{\sigma}\tilde{\chi}/\tilde{\eta}\tilde{\imath}(\tilde{\mu})$ Trifon târât de un cal și bătut; grup de șase mucenici străpunși cu sulițele, Perpetua, Felicitas, Saturnin, Secund, Satur și Revocat

⁹⁹ Reprezentare similară numai la Roman.

¹⁰⁰ Poate fi tot Agatanghel într-un alt moment al muceniciei lui.

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică

2. Întâmpinarea Domnului $\tilde{\text{в}} \cdot \text{ср} \cdot \text{к} \cdot \text{т} \cdot \text{е} \cdot \text{н} \cdot \text{і} \cdot \text{е} \cdot \tilde{\text{г}} \cdot \text{н} \cdot \text{е}$

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, în ax, partea vestică

3. Sf. Simeon Primitorul de Dumnezeu $\tilde{\text{г}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{с} \cdot \text{и} \cdot \text{м} \cdot \text{е} \cdot \text{ш} \cdot \text{н} \cdot \text{а} \cdot \text{в} \cdot \text{г} \cdot \text{o} / \text{п} \cdot \text{р} \cdot \text{і} \cdot \text{е} \cdot (\text{м}) \cdot \text{е} \cdot \text{ц} \cdot \text{а}$ în picioare alături de Sf. Prorociță Ana

4. Sf. <I>sidor Pelusiotul $\tilde{\text{д}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{ы} \cdot \text{с} \cdot \text{и} \cdot \text{д} \cdot \text{o} \cdot (\text{р}) \cdot \text{п} \cdot \text{и} \cdot \text{л} \cdot \text{с} \cdot \text{і} \cdot \text{н} \cdot \text{с} \cdot \text{к} \cdot \text{а} \cdot \text{г} \cdot \text{o}$ în picioare

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, în ax, partea estică

5. Sf. Mc. Agata și cei împreună cu ea $\tilde{\text{е}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{ы} \cdot \text{л} \cdot \text{м} \cdot (\text{ч}) \cdot \text{н} \cdot \text{ц} \cdot \text{е} \cdot \text{а} \cdot \text{г} \cdot \text{а} \cdot \text{ѳ} \cdot \text{і} \cdot \text{е} / \text{и} \cdot (\text{ж}) \cdot \text{с} \cdot \text{ъ} \cdot \text{н} \cdot \text{и} \cdot \text{л} \cdot \text{а}$ Agata în închisoare și un sfânt decapitat (?)¹⁰¹

6. Sf. Luca $\tilde{\text{с}} \cdot \text{т} \cdot \text{ы} / \text{л} \cdot \text{з} / \text{к} \cdot \text{ы}$ inscripția îl numește pe cuv. Luca din Elada, este reprezentat însă un sfânt episcop, Partenie (Parthenius ep. Lampsaci)(?), în picioare¹⁰²

7. Sf. Vucol $\tilde{\text{з}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{ы} / \text{в} \cdot \text{з} / \text{к} \cdot \text{з} / \text{л} \cdot \text{а}$ în picioare

Peretele de nord, sub arcul de deasupra ferestrei de la nord-est, partea estică

8.(207) Sf. Mc. Teodor Stratilat și Sf. Proroc Zaharia $\tilde{\text{и}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{м} \cdot (\text{ч}) \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{а} \cdot \text{ѳ} \cdot \text{е} \cdot \text{д} \cdot \text{o} \cdot \text{р} \cdot \text{а} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{р} \cdot \text{а} \cdot \text{т} \cdot \text{и} \cdot \text{л} \cdot \text{а} \cdot \text{т} \cdot \text{а} / \text{и} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{п} \cdot \text{р} \cdot (\text{o}) \cdot \text{р} \cdot (\text{o}) \cdot \text{к} \cdot \text{а} / \text{з} \cdot \text{а} \cdot \text{х} \cdot \text{а} \cdot \text{р} \cdot \text{і} \cdot \text{е}$ Teodor Stratilat decapitat, prorocul Zaharia în picioare, în spatele dealurilor, prezent numai aici și la Roman

Peretele de nord, intradosul arcului de deasupra ferestrei de la nord-est, partea estică

9. Sf. Mc. Nichifor și cei împreună cu el $\tilde{\text{ѳ}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{м} \cdot (\text{ч}) \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{а} \cdot \text{н} \cdot \text{е} \cdot \text{к} \cdot \text{і} \cdot \text{ѳ} \cdot \text{o} / \text{р} \cdot \text{а} \cdot \text{и} \cdot (\text{ж}) \cdot \text{с} \cdot \text{ъ} \cdot \text{н} \cdot \text{и} \cdot (\text{м}) \cdot \text{ъ}$ decapitarea a trei mucenici (?)¹⁰³

10. Sf. Mc. Haralambie și cei împreună cu el $\tilde{\text{і}} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{м} \cdot (\text{ч}) \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{а} \cdot \text{х} \cdot \text{а} \cdot \text{р} \cdot \text{а} \cdot \text{л} \cdot \text{а} \cdot \text{м} \cdot \text{ы} \cdot \text{к} \cdot \text{а} / \text{и} \cdot (\text{ж}) \cdot \text{с} \cdot \text{ъ} \cdot \text{н} \cdot \text{и} \cdot \text{л} \cdot \text{ы} \cdot \text{ъ}$ Haralambie legat de un stâlp și străpuns cu sulițe alături de decapitarea a trei mucenici dintre cei care s-au convertit prin el¹⁰⁴

Peretele de nord, registrul al III-lea, în continuare

11.(210) Sf. Sfințitul Mc. Vlasie și cei împreună cu el $\tilde{\text{д}} \cdot \text{і} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{с} \cdot \text{щ} \cdot \text{е} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{o} \cdot \text{м} \cdot (\text{ч}) \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{а} \cdot \text{в} \cdot \text{л} \cdot \text{а} \cdot \text{с} \cdot \text{і} \cdot \text{а} \cdot \text{и} \cdot (\text{ж}) \cdot \text{с} \cdot \text{ъ} \cdot \text{н} \cdot \text{и} \cdot (\text{м}) \cdot \text{ъ}$ decapitarea, împreună cu cei doi ucenici ai săi

12.(211) Sf. Părintele nostru Mele(n)tie $\tilde{\text{в}} \cdot \text{і} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{щ} \cdot \text{ц} \cdot \text{а} \cdot \text{н} \cdot \text{а} \cdot \text{ш} \cdot \text{е} \cdot \text{г} \cdot \text{o} / \text{м} \cdot \text{е} \cdot \text{л} \cdot \text{е} \cdot \text{н} \cdot \text{ы} \cdot \text{т} \cdot \text{і} \cdot \text{а} \cdot \text{ъ}$ în picioare

13.(212) Sf. Cuv. Părintele nostru Martinian $\tilde{\text{г}} \cdot \text{і} \cdot \text{п} \cdot \text{р} \cdot \text{п} \cdot (\text{д}) \cdot \text{о} \cdot \text{в} \cdot \text{н} \cdot \text{а} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{щ} \cdot \text{ц} \cdot \text{а} \cdot \text{н} \cdot \text{а} \cdot \text{ш} \cdot \text{е} \cdot (\text{г}) \cdot \text{м} \cdot \text{а} \cdot \text{р} \cdot \text{т} \cdot \text{и} \cdot \text{н} \cdot \text{и} \cdot \text{а} \cdot \text{н} \cdot \text{а} \cdot \text{ъ}$ în foc și femeia care l-a ispitit¹⁰⁵

Peretele de est, registrul al III-lea

14.(213) Sf. Cuv. Avxentie și Sf. Chiril Filosoful $\tilde{\text{д}} \cdot \text{і} \cdot \text{п} \cdot \text{р} \cdot \text{п} \cdot (\text{д}) \cdot \text{о} \cdot \text{в} \cdot \text{н} \cdot \text{а} \cdot \text{г} \cdot \text{o} \cdot \text{а} \cdot (\text{в}) \cdot \text{ж} \cdot \text{е} \cdot \text{н} \cdot \text{т} \cdot \text{і} \cdot \text{а} \cdot \text{ъ} \cdot \text{и} \cdot \text{с} \cdot \text{т} \cdot \text{г} \cdot \text{o} / \text{к} \cdot \text{в} \cdot \text{р} \cdot \text{і} \cdot \text{л} \cdot \text{а} \cdot \text{ф} \cdot \text{и} \cdot \text{л} \cdot \text{o} \cdot \text{с} \cdot \text{o} \cdot \text{ф} \cdot \text{а}$ în picioare

¹⁰¹ Sf. Agata este reprezentată singură în această zi. Sfântul decapitat mai apare numai la Roman.

¹⁰² Sf. Vucol este prăznuit în 6 febr., Luca și Partenie în 7.

¹⁰³ La Roman un grup de mucenici; în celelalte *Menolguri* numai Nichifor.

¹⁰⁴ Corespondent numai la Roman; în celelalte *Menolguri* – decapitarea lui Haralambie.

¹⁰⁵ Ca La Roman și Snagov.

15.(214) Sf. Ap. Onisim ѿ·сѣго·ап(с)ла ѿнесима cu mâinile legate la spate, lovit cu ciocanul peste picioare în timp ce un alt executor se pregătește să-l lovească cu toporișca

16.(215) Sf. Mc. Pamfilie și cei împreună cu el ѕѣ·сѣго·м(ч)нка памьфіліа/ и(ж) сѣ нимь· Pamfil și Valentin decapitați, Teodul legat de cruce, Porfirie legat de un stâlp în foc

17.(216) Sf. Mare Mc. Teodor Tiron ѕѣ·сѣго велико м(ч)нка/ ѿѿ(до)ра тирона în foc rugându-se; un înger vine în zbor spre el¹⁰⁶

18.(217) Sf. Leontie¹⁰⁷ papă al Romei ѿ·сѣго лѿв(н)/тїа папы ри(м)скаго în picioare

19.(218) Sf. Ap. Arhip și cei împreună cu el ѿ·сѣго ап(с)ла архїпа/ и(ж) сѣ ни(м) Arhip răstignit de un copac și bătut, doi mucenici bătuți cu pietre și decapitați (Filimon și Arfia ?)

20.(219) Sf. Părinte Lionte¹⁰⁸ al Cataniei кѣ·сѣго ѿца л(н)/ѿнта ката(н)скаго(о) în picioare

21.(220) Sf. Părintele nostru Timotei кѣ·прп(д)вны(х) ѿцѣ наши(х) тимѿ/ѿѿа în peșteră¹⁰⁹

22.(221) „Aflarea moaștelor sfinților mucenici din Evghenia” кѣ·ѿврътєнїє моци(м)·сѣгы(х)/ м(ч)нкъ и(ж) въ евгєнїє aflarea moaștelor într-o peșteră în prezența unui episcop

23.(222) Sf. Sfințitul Mc. Policarp кѣ·сѣго сщєно м(ч)нка полї/карпа în foc

24.(223) „Aflarea cinstului cap al Sf. Ioan Înaintemergătorul și Botezătorul” кѣ·ѿврътєнїє ч(с)ныа глави сѣго/ іѿан(н)а пр(д)тча и кр(с)титєлкє un diacon, ținând deasupra capului o tipsie cu capul Sf. Ioan Botezătorul, urcă pe treptele unei biserici fiind urmat de un grup de credicioși în frunte cu episcopul¹¹⁰

25.(224) Sf. Tarasie arhiepiscopul Constantinopolului кѣ·сѣго тарасїа/ архїеп(с)кпа коста(н)/тина гра(да) în picioare

26.(225) Sf. Porfirie episcopul Gazei кѣ·сѣго по(р)фї/рїа еп(с)кпа газск/аа în picioare

27.(226) Cuv. Părintele nostru Procopie Mărturisitorul și cei împreună cu el кѣ прп(д)внаго ѿца нашего прокопїа исповѣ(д)нїка и(ж) сѣ ни(м)· cuv. Procopie în picioare alături de mai mulți mucenici comemorați în 26 febr. – Fotini aruncată în fântână, Fotie legat de doi copaci și despicat în două, surorile și fiii muceniței Fotini, decapitați în grup¹¹¹

Peretele de sud, registrul al IV-lea

28. (227) Sf. Cuv. Vasilie кѣ·прп(д)внаго/ касїїаа în picioare

29. (228) Sf. Cuv. Casian Romanul кѣ·прп(д)внаго/ касїана рїмлк/нына în picioare; pe sul: „Nenumărate (cântări) de psalmi” нечисли/ ѿдалѿ(м)скыи

Luna Martie (229) м(с)цѣ·мартѣ·рыба Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman înscrisă în cerc, și cel zodiacal – Pești рыба

¹⁰⁶ Episodul cu îngerul este inedit; dacă a fost la Roman, nu s-a mai păstrat deoarece reprezentările zilelor de la 14 la 20 februarie au dispărut prin modificarea peretelui de est al pronaosului.

¹⁰⁷ Poate din genitivul grec Leont(i)os? Este vorba de Sf. Ierarh Leon, papă al Romei

¹⁰⁸ Poate din genitivul grec Leont(i)os? Este vorba de Sf. Ierarh Leon episcopul Cataniei

¹⁰⁹ Reprezentare inedită.

¹¹⁰ Ca la Roman, Snagov și Tismana.

¹¹¹ Ca la Roman; la Cozia și Tismana Fotini și cei împreună cu ea ilustrează ziua de 26 februarie.

1.(230) Preacuvioasa Maica noastră Evdochia Ɱ·прпѡ(д)внѣа мѣри на/ша еѡдокиа decapitată

2.(231) Sf. Sfințit Mucenic Teodot din Cirene Sf. diacon Parmena Ɱ·сѣго сѣѣно м(ч)ка/ ѡѡ(до)та кїрїїа/ сѣѣ дїако(н) па(р)/мѣ(н) în picioare¹¹²

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, latura estică

3. Sf. Mc. Eutropie, Cleonic și Vasilisc Ɱ·сѣѣ(х) мѣнкѣ еѡтропиа клиѡника и васили/ска Eutropie și Cleonic răstigniți, Vasilisc în închisoare

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, partea estică

4.(233) Preacuviosul părintele nostru Gherasim Ɱ·прпѡ(д)внѣго ѡѣа наше/го герасима· scoțând spinul din laba leului¹¹³

Glaful ferestrei de la sud-est, latura estică

5. Sf. Mc. Conon Ɱ·сѣго мѣнка конона decapitarea unui mucenic tânăr (Conon Grădinarul)¹¹⁴

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

6. Sfinții 42 de mucenici cei din Amoreea Ɱ·сѣѣ(х) ·мѣ · мѣн(к) и(ж) въ аморїи două grupuri de mucenici decapitați

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, partea vestică

7.(236) Sfinții Mc. Vasilie (Vasilevs), Efrem și cei împreună cu ei Ɱ·сѣѣ(х) м(ч)н(к) васїлї ѡфр/ ма и(ж) сѣ ни(м) doi mucenici târați, alți doi decapitați și un al cincilea aruncat de după un deal, cu mâinile legate la spate (Eterie aruncat în apă ?)¹¹⁵

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-est, latura vestică

8. Sf. Teofilact Ɱ·сѣго ѡѡ/ѡфила(к)та în picioare

9. Sfinții 40 de mucenici Ɱ·сѣѣ(х) ·мѣ · м(ч)н(к)и în lacul înghețat și episodul băii

Peretele de sud, registrul IV, în continuare

10.(239) Sf. Mc. Condrat și cei împreună cu el Ɱ·сѣго мѣнка ко(н)драта и(ж) сѣ ни(м) decapitarea a trei mucenici

11.(240) Sf. Sofronie arhiepiscopul Ierusalimului Ɱ·сѣго софронї(ѣ)/ архїеп(с)кпа еро(с)ли(м)/скаго în picioare

12.(241) Preacuviosul Teofan Mărturisitorul Ɱ·прпѡ(до)внѣго ѡѡ/ѡфана исповѣ(д)ни/ка în picioare; pe sul: „Cine iubește grija” аѣ кто/ любви(т)/ скръ/въ по/слѣ

13.(242) Preacuviosul părintele nostru Nichifor episcop al Constantinopolului Ɱ·сѣго ѡѣа нашего/ никифора еп(с)кпа ко(с)/ тат(н)тина града în picioare

¹¹² Ca la Roman.

¹¹³ Ca la Roman și Snagov; la Dobrovăț, Moldovița și Voroneț a fost pictat în 20 martie.

¹¹⁴ Ca la Bucovăț; în alte *Menologuri* este reprezentat așa cum a murit, bătându-i-se piroane în tălpi.

¹¹⁵ Sf. Sfințit Mc. Efrem, episcopul Tomisului; Vasilevs, Evghenie, Agatador, Capiton, Elpidie și Eterie, episcopi în Herson.

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, latura estică

14. Sf. Mucenic Benedict și cei împreună cu el $\widetilde{\text{Д}}\widetilde{\text{І}}\cdot\widetilde{\text{С}}\widetilde{\text{Т}}\widetilde{\text{Ы}}(\chi)$ $\text{м}\widetilde{\text{Ч}}\text{нк венедикта и(ж) сѣ ни(м)}$ un sfânt dus legat cu un lanț în jurul gâtului, doi executori cu săbiile ridicate și trei mucenici decapitați, Alexandru și cei care au murit în această zi (?)¹¹⁶

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea estică

15.(244) Sf. Mc. Agapie și cei împreună cu el $\tilde{\text{н}} \text{ сты}(\chi) \text{ личк аганіа и(ж) съ ни(л)}$ decapitarea a trei mușenici

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura estică

16. Sf. Mc. Savin și cei împreună cu el сѣ стѣ(х) м(ч)нк савина и(ж) съ ни(м) Savin aruncat în râu cu un bolovan legat de gât, Papa atârnat de mâini

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

17. Sf. Alexie omul lui Dumnezeu 31·сѣго алеѣіа/ члѣка вѣіа în picioare

18. Sf. părinte Chiril *иѣ·ѡца кѣріла·* în picioare

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, partea vestică

19.(248) Sf. Mc. Hrisant și Daria și cei împreună cu ei ⚡·сѣмь(х) м(ч)нк хрисанфа и дарїа и(ж) съ нимъ în groapă, acoperiti cu pământ și decapitarea a patru mucenici (Claudiu, Ilaria și cei doi fii Iason și Mavru)¹¹⁷

Peretele de sud, sub arcul de deasupra ferestrei de la sud-vest, latura vestică

20. „Preacuvioșii părinții noștri care au fost uciși în mănăstirea Sf. Sava” $\kappa\tilde{\text{}}\text{-}\rho\rho\eta\omega(\Delta)\omega\eta\eta\eta\eta(\chi)\ \omega\tilde{\text{}}\tilde{\text{}}\tilde{\text{}}\tilde{\text{}}\tilde{\text{}}\ \eta\alpha\eta\eta\eta(\chi)$
и(ж) вѣ ѡБИТѢЛИ/ СѢГО САВЫ/ СЪБИЕНЫ(Х) • decapitati și străpuși cu sulite

Peretele de sud, registrul al IV-lea, în continuare

21.(250) Sf. Iacob episcopul ἱἁ·επισκοπῆς ἱακωβῆ/ ἐπισκοπῆς· episcop din mănăstirea Studion, mărturisitor în timpul împăratului Constantin Copronim, în picioare

22.(251) Sf. Mc. Vasile preotul **КѢСТѢ МЧНКА** **ВАСИЛІА** **ПРЕЗВИТЕРА** spânzurat cu capul în jos de un pom și lovit cu bâte; alături, trei mucenici decapitați¹¹⁸

23.(252) Preacuviosul părintele nostru Nikon și cei împreună cu el ⲕⲓ·ⲡⲣⲏⲱ(ⲁ)ⲱⲛⲉⲗⲟ ⲱⲥⲁ ⲛⲁⲥⲙⲉⲑⲟ ⲛⲓⲕⲟⲛⲁ/
и(ж) съ ни(м) decapitarea unui grup numeros de mucenici

Peretele de vest, registrul al III-lea

24.(253) „Înainteprăznuirea Bunevestiri a Născătoarei de Dumnezeu” ⲕⲁ·ⲡⲣⲉⲗ(Δ)ⲡⲣⲱⲥ(Δ)ⲛⲥⲧⲩⲙⲟ ⲃⲗⲓⲟ/ⲃⲗⲉⲭⲏⲛⲓⲁ
ⲃⲗⲉⲭ Artemon episcopul Seleuciei și cuv. Iacob Mărturisitorul, în picioare¹¹⁹

¹¹⁶ Reprezentare complexă și fără corespondent; cuviosul Benedict, prăznuit în această zi, nu a fost mucenic; la Roman pictură nouă sau distrusă de modificarea peretelui (6-16 martie).

¹¹⁷ Scenă complicată numai la Sucevița prin reprezentarea celor patru mucenici decapitați.

¹¹⁸ Reprezentare similară numai la Roman.

¹¹⁹ Precizarea înaintepăzuirii Bunei Vestiri printr-o inscripție este inedită. Numai la Bucovăț a mai fost marcată înaintepăzuirea prin imaginea Bunei Vestiri fără razele Sf. Duh, care coboară însă peste Frecioară în scena următoare, ce marchează chiar sărbătoarea din 25 martie.

25.(254) „Bunavestirea Născătoarei de Dumnezeu” $\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}\cdot\tilde{\kappa}\tilde{\lambda}\tilde{\sigma}\tilde{\nu}\tilde{\kappa}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\cdot\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\eta}$ cu Maria în picioare

26.(255) „Soborul arhistrategului Gavriil” $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}\tilde{\nu}\tilde{\omega}(\rho)\ \tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\sigma}\tilde{\tau}\tilde{\rho}(\alpha)/\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\ \tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\cdot$ numai arh. Gavriil în picioare

27.(256) Sf. Mc. Matroana $\tilde{\kappa}\tilde{\varsigma}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\cdot\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\eta}/\tilde{\mu}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\rho}\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$ în picioare

28.(257) „Preacuviosul Ștefan făcătorul de minuni și cei împreună cu el” $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\epsilon}\tilde{\phi}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\ \tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{o}(\alpha)\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}/\tilde{\iota}(\tilde{\zeta})\ \tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}\ \tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ imaginea corespunde însă martiriului cuviosului Marcu, episcopul Aretusiei (întins într-o copăie și mâncat de porci) și diaconului Chiril decapitat¹²⁰

29.(258) Preacuviosul Marcu episcopul și Chiril diaconul $\tilde{\kappa}\tilde{\omega}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}\ \tilde{\mu}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}\ \tilde{\epsilon}\tilde{\rho}(\tilde{\varsigma})\tilde{\kappa}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\ \tilde{\iota}\ \tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\ \tilde{\alpha}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\cdot$ în imagine, probabil, Iona și Varahisie primul strivit într-o presă, al doilea decapitat¹²¹

30.(259) Preacuviosul Ioan Scărarul $\tilde{\lambda}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}/\tilde{\iota}\tilde{\omega}\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\ \tilde{\lambda}\tilde{\epsilon}\tilde{\varsigma}/\tilde{\tau}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\alpha}$ în picioare; pe sul: „Dacă mintea și trupul nu se adapă în/cu” (superstiții?) $\tilde{\alpha}\tilde{\psi}\tilde{\epsilon}\ \tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\tilde{\mu}\tilde{\kappa}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}\ \tilde{\tau}\tilde{\kappa}/\tilde{\lambda}\tilde{o}\ \tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\iota}(\tilde{\tau})\ \tilde{\nu}\tilde{\kappa}\tilde{\kappa}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\gamma}(\tilde{\epsilon})$

31.(260) Preacuviosul părinte Ipatie $\tilde{\lambda}\tilde{\alpha}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}\ \tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ vorbind cu un leu și decapitarea unui mucenic (?)¹²²

Luna Aprilie (261) $\tilde{\mu}(\tilde{\varsigma})\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\tilde{\eta}\ \tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}$ Semnul începutului de lună, luna cu profil uman, și cel zodiacal – Berbecul $\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\eta}$

1.(262) Cuv. Maria Egipteanca $\tilde{\alpha}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}\ \tilde{\mu}\tilde{\alpha}\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\zeta}\ \tilde{\epsilon}\tilde{\gamma}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}/\tilde{\nu}\tilde{\eta}$ împărtășită de părintele Zosima

2.(263) Cuv. Părintele nostru Tit $\tilde{\nu}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}/\tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\gamma}\tilde{o}/\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\alpha}$ în picioare; pe sul: „Dacă pântecele tău îl hrănești cu osârdie” $\tilde{\alpha}\tilde{\psi}\tilde{\epsilon}\ \tilde{\chi}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}/\tilde{\nu}\tilde{o}\ \tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}\tilde{\omega}\tilde{\iota}/\tilde{\rho}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\alpha}\tilde{\epsilon}/\tilde{\varsigma}\tilde{\iota}\tilde{\iota}\ \tilde{\omega}\tilde{\varsigma}(\tilde{\kappa})\tilde{\rho}/\tilde{\alpha}\tilde{\nu}\tilde{o}\cdot$

3.(264) Cuv. Părintele nostru Nichita $\tilde{\gamma}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}/\tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\gamma}\tilde{o}\ \tilde{\nu}\tilde{\iota}/\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\iota}$, în picioare; pe sul: „Zis-a Domnul Cine vrea să-și amintească să se întoarcă” $\tilde{\rho}\tilde{\epsilon}(\tilde{\chi})\tilde{\epsilon}\ \tilde{\gamma}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\ \tilde{\iota}(\tilde{\zeta})/\tilde{\chi}\tilde{o}\tilde{\psi}\tilde{\epsilon}(\tilde{\tau})/\tilde{\rho}\tilde{o}\tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\kappa}\tilde{\iota}/\tilde{\iota}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\ \tilde{\alpha}\tilde{\lambda}\ \tilde{\omega}(\tilde{\tau})/\tilde{\nu}\tilde{\rho}\tilde{\kappa}\tilde{\zeta}\tilde{\epsilon}(\tilde{\tau})$

4.(265) Cuv. Părintele nostru Gheorghe¹²³ $\tilde{\alpha}\cdot\tilde{\rho}\tilde{\rho}\tilde{\iota}(\alpha)\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\eta}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{o}\ \tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\epsilon}\tilde{\rho}\tilde{\gamma}\tilde{o}/\tilde{\gamma}\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}(\tilde{\rho})\tilde{\gamma}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ sfânt căzut pe pământ sfâșiat de un leu și mucenicii Agatapod și Teodul aruncați în mare¹²⁴

Peretele de nord, registrul al IV-lea

5.(266) Sf. Mc. Teodul și cei împreună cu el $\tilde{\epsilon}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}(\tilde{\chi})\ \tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\kappa}\tilde{\kappa}\ \tilde{\phi}\tilde{\epsilon}\tilde{\omega}\tilde{\alpha}\tilde{\gamma}\tilde{\alpha}\tilde{\lambda}\ \tilde{\iota}(\tilde{\zeta})\ \tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}/\tilde{\nu}\tilde{\iota}(\tilde{\mu})$ în imagine decapitarea a cinci mucenici, probabil Claudian și cei ce au murit împreună cu el

6.(267) Sf. Părintele nostru Eutihie și cei împreună cu el $\tilde{\varsigma}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}\tilde{o}\ \tilde{\omega}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\nu}\tilde{\alpha}\tilde{\varsigma}\tilde{\epsilon}(\tilde{\gamma})\ \tilde{\epsilon}\tilde{\nu}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}\ \tilde{\iota}(\tilde{\zeta})\ \tilde{\varsigma}\tilde{\kappa}\ \tilde{\nu}\tilde{\iota}(\tilde{\mu})\cdot$ Eutihie în picioare și cei 120 de mucenici din Persia în cuptor¹²⁵

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, latura vestică

7. Sf. Mc. Lonie¹²⁶ $\tilde{\varsigma}\cdot\tilde{\varsigma}\tilde{\tau}\tilde{\iota}\tilde{\lambda}(\tilde{\chi})\ \tilde{\mu}\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\iota}(\tilde{\kappa})\ \tilde{\lambda}\tilde{\omega}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\tilde{\alpha}$ Caliopie m.(?) răstignit cu capul în jos; o femeie căzută lângă cruce o îmbrățișează

¹²⁰ Ca la Roman, unde ilustrează ziua de 28 martie.

¹²¹ Imaginea corespunde ilustrării zilei de 29 martie de la Roman, unde inscripția îi numește pe mucenicii Iona și Varahisie.

¹²² Reprezenat fără corespondent.

¹²³ Din Maleon, reprezentare fără corespondent; mai apar numai la Sf. Gheorghe Suceava și Bucovăț în picioare la Roman de la 1 la 11 aprilie, pictură nouă.

¹²⁴ Agatapod era bătrân diacon iar Teodul tânăr citeț; în reprezentarea de la Sucevița amândoi sunt bătrâni cu bărbii lungi albe(?).

¹²⁵ Mai apar la Tismana.

¹²⁶ O transcriere greșită a numelui (?). Sf. Caliopie, prăznuit în această zi, a fost răstignit cu capul în jos iar mama sa, Teoclia, a fost de față la coborârea lui de pe cruce și l-a îmbrățișat (*Viețile Sfinților pe Aprilie*, pp. 90-94).

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, partea vestică

8.(269) Sf. Ap. Irodion, Agav, Ruf și cei împreună cu el ἱ·στυ(χ) ап(с)лъ иродїона агава рѣфа и и(ж) съ ни/ми în picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura vestică

9. Sf. Mc. Evpsihie și cei împreună cu el ѿ·сѣго мѣн(к)а еψιχїа и(ж) съ ны(м) grup de șapte mucenici decapitați (Sf. Vadim împreună cu cei șapte ucenici ai săi ?) și alți trei mucenici în foc (?)¹²⁷

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

10. Sf. Sfințit Mc. Antipa și cei împreună cu el ἱ·сѣго сѣѣно мѣнка а(н)тїпа и(ж) съ ни(м) · în imagine două grupuri de mucenici decapitați, probabil Terentie și cei ce au murit împreună cu el, prăznuiți în această zi

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, partea estică

11.(272) Sf. Sfințit Mc. Artemon аї сѣѣно мѣ(н)ка артїмона în imagine mc. Antipa în bou de aramă încinsă¹²⁸

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-vest, latura estică

12. „Aducerea cinstului brâu al preacinstitei Maicii Domnului” вѣ·прѣнесенїе ч(с)тнаго поаса/ пр(с)тѣки вѣѣ în fața unei biserici, un episcop duce în mâini o raclă mică, urmat de alți episcopi cu Evangheliile în mâini¹²⁹

Peretele de nord, registrul al IV-lea, în continuare

13.(274) Sf. Părintele nostru Martin papă al Romei ἱ·сѣго ѿца наше(г) мартина папы ры(м)ска(г) · în picioare, alături de trei mucenici decapitați: Maxim, Chintilian și Dada (?)¹³⁰

14.(275) Sf. Ap. Aristarh și cei împreună cu el аї·сѣго ап(с)ла арїстарха·и(ж) съ ни(м) decapitați

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, latura vestică

15. Sf. Mc. Prispent¹³¹ și cei împreună cu el аї·сѣ(х) мѣн(к)а прїспе(н)та и(ж) съ ни(м) Crescent în cuptor și înjunghierea unei mucenițe, Vasilisa sau Anastasia (?)¹³²

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, partea vestică

16.(277) Cuv. Simeon și cei împreună cu el ѕї·прп(а)вѣн(а)го сїмѣѡна и(ж) съ нимъ (?), în imagine Mucenița Irina săgetată, Sf. Leonid și Papia aruncați în mare cu pietre legate de gât¹³³

¹²⁷ Reprezentare fără corespondent,

¹²⁸ Sf. Artemon este prăznuit în 13 aprilie (Bucovăț – lapidat, Moldovița – bust), numai în Sinaxarele grecești în 12 aprilie; Sf. Mc. Ep. Antipa ars în cuptor în formă de bou de aramă e prăznuit în 11 apr., când este și pictat, deși inscripția îl pomeneste cu o zi înainte.

¹²⁹ Repezentare existentă numai la Roman într-o redactare asemănătoare.

¹³⁰ Ca la Roman.

¹³¹ În loc de Crescent (?)

¹³² La Roman, Crescent în cuptor și decapitarea a doi mucenici și a unei mucenițe.

¹³³ Se mai prăznuiesc și în 10 martie; la Roman mai apar Sf. Agapia și Hionia în cuptor; în celelalte *Menologuri* au fost pictate numai cele trei surori (Agapia, Hionia și Irina).

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

17. Sf. Mc. Simeon și cei împreună cu el 1050 зѣ·стѣ(х) мѣн(к) сѣмѣн(н) и(ж) съ ни(м)/ ти съци н̄ două grupuri mari de mucenici decapitați

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică

18. Sf. Mc. Sava Gotul нѣ·стѣо мѣнка савж го(т) ѡбни/на aruncat în apă cu un copac legat de gât

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, partea estică

19.(280) Sf. Mc. Ioan Bătrânul¹³⁴ și cei împreună cu el ѡѣ·стѣо мѣнка иѡна ве(т)хїа и(ж) съ ни(м) în imagine: Mc. Teodor răstignit, alți cinci mucenici decapitați¹³⁵

Peretele de nord, sub arcul ferestrei de la nord-est, latura estică

20. Sf. Teodor Trihina și cei împreună cu el кѣ·стѣо ѡѡдора трїхїны и(ж) съ нимъ Teodor Trihina în picioare, Hristofor și Teona în foc și patru mucenici decapitați (Victor, Zotic, Zinon, Achindin)(?)¹³⁶

Registrul al IV-lea, în continuare

21.(282) Sf. Mc. Teodor și cei împreună cu el кѡ·стѣо м(ч)нка ѡѡ(до)ра и(ж) съ ни(м) în imagine: decapitarea a trei mucenici, ep. Ianuarie și alți doi care au fost martirizați împreună cu el; împărăteasa Alexandra în închisoare¹³⁷

22.(283) Cuv. Teodor Sicheotul și Sf. Ap. Simon кѡ·прп(д)ѡнаго ѡѡ(д)ра сикиѡта и стѣо ап(с)ла симъ/ она pe sulul cuviosului: „Starețul a spus nu te teme de moarte, ci” старецъ/ реч мртва/ неби/ се нж жи/вжѣган

Peretele de est, registrul al IV-lea

23.(284) „Sf. Mc. și Purtător de biruință al lui Hristos, Gheorghe” кѣ·стѣо мѣнка и повѣдоносца хѡа/ гѡ(р)гїа· tras pe roată

24.(285) Sf. Mc. Sava Stratilat кѡ·стѣо мѣнка савы стра/тилата aruncat în râu

25.(286) Sf. Ap. și Ev. Marcu кѣ·стѣо ап(с)ла и еѡ(г)листа ма(р)ка târât

26.(287) Sf. Mc. Vasile кѡ·стѣо мѣнка василїа· decapitat

27.(288) Sf. Mc. Simeon ruda Domnului кѡ·стѣо мѣнка симѣн(а)/ сърѡдника гнѣк răstignit

28.(289) Sf. Ap. Iason și Sosipatru și Sf. Mc. Maxim кѣ·стѣ(х) ап(с)лъ иасона и сосипатра/ и стѣо мѣнка маѣїма în picioare

29.(290) Cuv. Memnon făcătorul de minuni кѡ·прп(д)ѡнаго/ мемнона/ чю(д)тв(ѡр)ца în picioare

30.(291) „Sf. Ap. Iacob fratele Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu” ѡ·стѣо ап(с)ла иакѡва брат(а)/ иѡна вѣслова decapitarea

¹³⁴ Supranume incomplet – ar fi trebuit să fie Ioan de la Lavra Veche (Paleolavritul), calendarul ortodox rus Ветхопещерника, în cel bulgar Вехтопещерник; în cel sârb nu apare.

¹³⁵ Prăznuiți în Sinaxarele grecești la 19 aprilie ; în *Viețile Sfinților* pomeniți la 21 aprilie (*Viețile Sfinților pe Aprilie*, pp. 238-241).

¹³⁶ Reprezentare similară numai la Roman.

¹³⁷ Ca la Roman.

Luna Mai (292) м(с)ць май Semnul începutului de lună, semiluna cu profil uman, și cel zodiacal – Taurul ЮНЕЦЬ

Peretele de sud, registrul al V-lea

1.(293) Sf. Proroc Ieremia ѿ·сѣго пр(о)р(о)ка иеремыж căzut la picioarele unui executor care ține sabia ridicată¹³⁸

2.(294) Sf. Atanasie Alexandrinul ѿ·сѣи аѳана/сїа алеѡд(н)дръ/скаго în picioare

3.(295) Sf. Mc. Timotei și cei împreună cu el ѿ·сѣи(х) мѣнѣхъ финотеа и(ж) сѣ нимъ Timotei și Mavra răstigniți și decapitarea a doi mucenici (?)

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, latura estică

4. Sf. Mc. Pelagia ѿ·сѣи(х) мѣнѣхъ/ пелагїѣ în picioare¹³⁹

5. Sf. Mc. Irina ѿ·сѣи(х) мѣнѣхъ/ ирины în picioare

6. Sf. și dreptul Iov ѿ·сѣго и прав(д)ен(а)го/ юва în picioare

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, partea estică și glaful ferestrei, latura estică

7.(299) „În amintirea ridicării la cer a semnelui sfintei cruci în sfânta cetate” ѿ·вѣ споминанїе и(ж) на нечесна вѣѣшаго(с) знаменїа чн(с)та/го кр(с)та вѣ сѣмѣнь градѣ arătarea semnelui Sf. Cruci la Ierusalim; o cruce mare, în afara cetății, pe Golgota este adorată de două grupuri de personaje, în fruntea celui din dreapta crucii un patriarh, Chiril al Ierusalimului, o arată mulțimii, în fruntea celui din stânga un alt patriarh, Macarie (?), urmat de împărații Constantin și Elena (cei care amintesc descoperirea și prima ei înălțare), femei și soldați care o adoră.; sunt reprezentate două episoade care nu sunt contemporane dar care sunt unite prin arătarea Sf. Cruci. Tot în afara zidurilor cetății, decapitarea Sf. Acachie, pictat lângă crucea lui Hristos accentuează ideea jertfei mucenicești ca o recapitulare a jertfei hristice¹⁴⁰.

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

8. Sf. Ap. și Evanghelist Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu și Cuv. Arsenie ѿ·сѣго ап(с)ла і в(г)листа иоанна вѣсело/ва/ и прп(д)ѣнаго арсенїа великаго în picioare; pe cartea sfântului Ioan: „La început era Cuvântul”, (*Ioan I, I*); вѣ н/ача/ла/вѣ/с/а/ово; pe sulul sf. Arsenie: „Fraților, veniți la rădăcina” братїе/ прїидѣ/те вѣ с/корѣна

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, partea vestică

9.(301) Sf. Proroc Isaia ѿ·сѣго пр(о)р(о)ка исане· tăiat cu fierăstrăul

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-est, latura vestică

10. Sf. Ap. Simon Zilotul ѿ· сѣго ап(с)ла симона зилота răstignit alături de decapitarea mucenicilor Alfeu și Filadelf sau Chiril¹⁴¹

¹³⁸ În toate celelalte *Menologuri* – lapidat.

¹³⁹ În toate celelalte *Menologuri* din Țara Românească și Moldova – martiriul sfinților Olvian episcop și al ucenicilor lui; la Sucevița Sf. Pelaghia din Tars, cetatea Ciliciei (*Viețile Sfinților pe Aprilie*, pp. 102-111).

¹⁴⁰ În toate celelalte *Menologuri*, cu excepția Romanului, a fost ilustrată numai decapitarea Sf. Acachie.

¹⁴¹ Ca la Roman.

Regiaturul al V-lea, în continuare

11.(303) Sf. Mc. Mochie și cei împreună cu el $\alpha\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\circ\ \mu\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\eta}\kappa\alpha\ \mu\omicron\kappa\tilde{\iota}\alpha\ \iota\iota(\text{ж})\ \sigma\tilde{\chi}\ \nu\iota\mu\tilde{\iota}\kappa$ reprezentat de două ori: sfâșiat de leu și bătut¹⁴²

12.(304) Sf. Epifanie și Gherman arhiepiscopul Constantinopolului $\beta\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\ \epsilon\pi\iota\phi\alpha\tilde{\nu}\tilde{\iota}\epsilon\cdot\iota\ \Gamma\epsilon(\rho)\mu\alpha\tilde{\nu}\alpha\ \alpha\rho\chi\epsilon\pi(\sigma)\kappa\pi\alpha\ \kappa\omicron\sigma\tau\alpha(\eta)\tau\iota\eta\iota(\alpha)/\Gamma\rho\alpha\delta\alpha$ în picioare

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, latura estică

13. Sf. Mc. Glicheria $\tilde{\Gamma}\tilde{\iota}\ \sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\cdot\text{ж}\ \mu(\chi)\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\cdot\text{ж}\ \Gamma\lambda\iota\kappa\epsilon\rho\tilde{\iota}\alpha$. pictată de două ori: în închisoare cu îngerul care o împărtășește (îi dă pâinea euharistică, pe masă se află și potirul); în afara închisorii, întinsă pe pământ cu leul, străpunsă cu sulița în pânțece¹⁴³

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, latura estică și partea estică

14.(306) Sf. Mc. Isidor și cei împreună cu el $\delta\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\circ\ \mu(\chi)\tilde{\iota}\tilde{\nu}\tilde{\iota}\kappa\alpha\ \iota\varsigma\iota\delta\omicron\rho\alpha\ \iota\iota(\text{ж})\ \sigma\tilde{\chi}\ \nu\iota\mu\tilde{\iota}\kappa$ un mucenic tânăr lovit cu pietre și un altul bătrân decapitat (?)¹⁴⁴

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura estică

15. Cuv. Părintele nostru Pahomie cel Mare $\epsilon\tilde{\iota}\cdot\pi\rho\pi(\delta)\omega\beta\eta\alpha\gamma\omicron\ \omega\tilde{\iota}\tilde{\iota}\alpha\ \eta\alpha\sigma\eta\epsilon\gamma\omicron\ \mu\alpha\chi\omicron/\ \mu\tilde{\iota}\alpha\ \beta\epsilon\lambda\iota\kappa\alpha\gamma\omicron$ și îngerul; pe sulul îngerului: „Îngerul Domnului zise către Pahomie [...]” $\alpha\Gamma\tilde{\Gamma}\tilde{\iota}\lambda\ \Gamma\pi(\delta)\text{ж}\ \rho\epsilon\chi\epsilon/\ \kappa\tilde{\epsilon}\ \mu\alpha\chi\omicron\mu\tilde{\iota}\epsilon\ \sigma\iota/\ \epsilon\ [\dots]$ ¹⁴⁵

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

16. Cuv. Părinte Teodor și cei împreună cu el $\sigma\tilde{\iota}\cdot\pi\rho\pi(\delta)\omega\beta\eta\alpha\gamma\omicron\ \omega\tilde{\iota}\tilde{\iota}\alpha\ \phi\epsilon\omega\delta\omicron\rho\alpha\ \iota\iota(\text{ж})\ \sigma\tilde{\chi}\ \nu\iota\iota(\mu)$ inscripția îl numește pe Cuv. Teodor, ucenicul Cuv. Pahomie, în imagine - decapitarea a trei grupuri de mucenici, Alexandru arhiepiscopul Ierusalimului și cei care au murit împreună cu el

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, partea vestică și latura vestică

17.(309) Sf. Ap. Andronic și cei împreună cu el $\tilde{\alpha}\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\circ\ \alpha\pi(\sigma)\lambda\alpha\ \alpha\eta\delta\rho\omicron\eta\iota\kappa\alpha\ \iota\iota(\text{ж})\ \sigma\tilde{\chi}\ \nu\iota\mu\tilde{\iota}\kappa$ apostolii Andronic și Iunia în picioare

Peretele de sud, sub arcul ferestrei de la sud-vest, latura vestică

18. Sf. Mc. Teodot și cei împreună cu el $\eta\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\circ\ \mu\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\eta}\kappa\alpha\ \phi\epsilon\omega\delta\omega\tau\alpha\cdot\ \iota\iota(\text{ж})\ \sigma\tilde{\chi}\ \nu\iota\iota(\mu)$ Teodot decapitat și Efrasia aruncată în mare¹⁴⁶

Peretele de sud, registrul al V-lea, în continuare

19.(311) Sf. Patrichie episcopul $\phi\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\circ\ \mu\alpha\tau\rho\iota/\kappa\tilde{\iota}\alpha\ \epsilon\pi(\sigma)\kappa\pi\alpha$ în picioare

20.(312) Sf. mc. Talaleu $\tilde{\kappa}\tilde{\iota}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\circ\ \mu\tilde{\iota}\tilde{\chi}\tilde{\eta}\kappa\alpha\ \phi\alpha\lambda\epsilon\lambda\epsilon\alpha\cdot$ împreună cu unul dintre cei care au crezut prin el, decapitați

21.(313) Sf. Constantin și Elena $\kappa\tilde{\alpha}\cdot\sigma\tilde{\tau}\tilde{\theta}\ \kappa\omicron\sigma\tau\alpha\tilde{\nu}\tilde{\iota}\iota(\eta)\ \iota\ \epsilon\lambda\epsilon\eta\tilde{\nu}\iota$ în picioare, de o parte și de alta a crucii

¹⁴² Ca la Roman.

¹⁴³ Ca la Roman.

¹⁴⁴ Ca la Roman.

¹⁴⁵ Ultima parte a inscripției este greu descifrabilă.

¹⁴⁶ Decapitarea Sf. Teodot numai la Sucevița; la Roman pictură distrusă pentru zilele 17-27 mai.

Peretele de vest, registrul al IV-lea

22.(314) Sf Mc. Vasilisc și cei împreună cu el *кѣ·сѣго мѣнка василиска и(ж) сѣ нимь*· un episcop mucenic cu mâinile în foc, mucenicului Marcel turnându-i-se plumb topit pe gât¹⁴⁷

23.(315) Cuv. Mihail¹⁴⁸ *кѣ·прп(д)внго миѣила* în picioare

24.(316) Cuv. Părinte Simeon Făcătorul de minuni¹⁴⁹ *кѣ·прп(д)внго ѡца симеоуна/ и чю(д)творца* în stâlp

25.(317) „A treia aflare a cinstului cap al Înaintemergătorului la” *кѣ·трет(ї)е ѡбрѣтенїе чьстныж/ главы пр(д)тче вы* un episcop și un grup de episcopi de o parte și de alta a unei cupe în care se află capul sfântului Ioan

26.(318) Sf. Ap. Carp *кѣ·сѣго ап(с)ла ка(р)па* în picioare

27.(319) Sf. Mc. Terapont *кѣ·сѣго мѣнка ѳерапонта*· întins pe jos cu mâinile și picioarele legate, bătut

28.(320) Cuv. Părintele nostru Nichita *кѣ·прп(д)внго ѡца наше(г)/ никїты*· în imagine, episcopul Eladie în foc

29.(321) Sf. Mc. Teodosia *кѣ·сѣж мѣнцж/ ѳеѡ(д)сїж* în picioare

30.(322) Cuv. Părintele nostru Isachie *кѣ·прп(д)внго ѡца/ нашего исакїа* în picioare

31.(323) Sf. Ap. Ermia și cei împreună cu el *кѣ·сѣго ап(с)ла е(р)мїа и(ж) сѣ ни(м)* inscripția pomenește un apostol (Erma) cu numele Ermia similar cu cel al mucenicului din Comani prăznuit în aceeași zi și care apare în imagine zdrobindu-i-se dinții. Alături de el mai mulți mucenici în cuptor¹⁵⁰ (?)

Luna Iunie (324) *м(с)цк игнїе* Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc, și cel zodiacal – Gemenii *вли(з)нецк*

1.(325) Sf. Mc. Iustin și cei împreună cu el *кѣ·сѣго мѣнка игстина и(ж) сѣ ни(м)* decapitat alături de alți trei mucenici

Peretele de nord, registrul al V-lea

2.(326) Sf. Părintele nostru Nichifor patriarh *кѣ·сѣго ѡца нашего/ никфора патріарх(а)* în picioare

3.(327) Sf. Mc. Luchilian și cei împreună cu el *кѣ·сѣго мѣнка лужилїана и(ж) сѣ нимь* Luchilian răstignit, cei patru tineri Claudie, Ipatie, Pavel și Dionisie (în imagine trei) și mucenița Paula decapitați

4.(328) Sf. Părintele nostru Mitrofan *кѣ·сѣго ѡца на/шег митрофан(а)* în picioare

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

5. Sf. Mc Dorotei *кѣ·сѣго мѣнка доротеа*· în picioare

¹⁴⁷ Fără correspondent. Vasilisc este pomenit și în 3 martie cu Eutropie și Cleonic și nu a fost episcop ; în această zi mai este prăznuit Mc. Ep. Donat (?). Mc. Marcel nu mai apare în alte *Menologuri*.

¹⁴⁸ Mărturisitorul.

¹⁴⁹ Cel din Muntele Minunat.

¹⁵⁰ Mc. Ermia este reprezentat în alte *Menologuri* decapitat sau spânzurat cu capul în jos. Reprezenatrea de la Sucevița își găsește corespondent numai la Roman.

6. Cuv. Părintele nostru Ilarion cel Nou Ɱ·прп(д)вѣнаго ѡца на/ше(г) иларїѡна новаго în picioare

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

7.(331) Sf. Mc. Teodot și cei împreună cu el Ɱ·сѣго мѣнка ѡѡ(д)та и(ж) сѣ ни(м) decapitat alături de un alt mucenic¹⁵¹

Glaful ferstrei de la nord-vest, latura vestică

8. Sf. Mc. Teodor Stratilat и·сѣго мѣнка ѡѡ(д)ра стратилата în picioare

Glaful ferestrei de la nord-vest, latura estică

9. Sf. Părintele nostru Chiril și cei împreună cu el Ɱ·сѣго ѡца наше(г)кѡїла и(ж) сѣ нимь Chiril în picioare în spatele dealurilor; decapitarea muceniței Tecla¹⁵² de către preotul Pavel ispitit de diavolul care îi pune o pălărie pe cap; decapitarea episcopului Alexandru al Prusiei și a altor doi mucenici

Peretele de nord, sub arc, partea estică și latura estică

10.(334) Sf. Mc. Timotei al Prusiei și cei împreună cu el и·сѣго мѣнка тилоѡѡа прѡска(г)/ и(ж) сѣ нимь decapitat și mucenicii Alexandru și Antonina în foc

Peretele de nord, sub arc, latura estică și perete nord registrul al V-lea în continuare

11.(335) Sf. Ap. Bartolomeu și Varnava аи·сѣы(х) ап(с)лѣ варѡѡо/меа и варнава Vartolomeu răstignit și Varnava lapidat

Peretele de nord, registrul al V-lea, în continuare

12.(336) Cuv. Onufrie și Petru Atonitul вѣ·прп(д)вѣнаго ѡнѡ/фрїа и петра аѡѡ(н)/скаго două grote izolate cu cei doi preacuvioși¹⁵³

13.(337) Sf. Mc. Achilina și cei împreună cu ea гї·сѣыж мѣнцж акїлины и(ж) сѣ нимь decapitată împreună cu mai mulți mucenici

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

14. Sf. Proroc Elisei аи·сѣго пр(о)р(о)ка елисеа în picioare; pe sul: „Zis-a Elisei către Ilie: să fie Duhul care este în [tine]” (*IV Regi 2, 9*) рѣ(ч) елисе(и) кѣ илии да/ вѣде(т) зѡо ахї и(ж) вѣ т

15. Sf. Proroc Amos ии·сѣго пр(о)р(о)ка амоса în picioare; pe sul: „Căutați binele și nu răul, ca să fiți vii și așa va fi” (*Amos 5, 14*) вѣзыщѣ/те добра/ а не зла гак(о)/да живе/те и вжде(т)/ тако

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

16.(340) Sf. Tihon Făcătorul de minuni Ɱи·сѣго чю(до)тво(р)ца тих(о)/на în picioare

¹⁵¹ Prăznuit și la 18 mai.

¹⁵² Tecla, Mariamna, Marta, Maria și Enata au fost mucenițe în vremea lui Sapor al II-lea (347) și au fost decapitate de însuși preotul care le avea în grije și care a acceptat să devină călău pentru a nu-și pierde averea, după care a fost spânzurat de către cei care l-au înșelat, luându-i-se și viața și banii (*Mineiul* pe luna iunie). În scena de la Sucevița este reprezentată numai Tecla, alți trei mucenici decapitați, Orest, Diomid și Irodie (?) și episcopul Chiril, bust; corespondent numai la Roman, unde diavolul îi oferă preotului călău nu numai pălăria ci și o pungă cu bani (E. Cincheza-Buculei, *Détails dans la peinture médiévale*, pp. 11-15).

¹⁵³ Corespondent numai la Roman; în toate celelalte *Menologuri* Onufrie apare singur, în picioare sau bust. Sf. Onufrie și alți pustnici din pustia Egiptului au fost descoperiți de Sf. Pafnutie spre a fi făcuți cunoscuți. (*Viețile sfinților pe luna iunie*, Ed. Episcopiei Romanului, 1997, pp. 188-208); Cuv. Petru Atonitul a trăit ca pustnic în Muntele Athos (*Ibidem*, pp. 208-220).

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

17. Sf. Mc. Manuil, Savel, Ismail $\text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} (\chi) \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{ѣ} \text{ манѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{л} \cdot \text{а} \text{ савѣ} \cdot \text{л} \cdot \text{а} \text{ исмаи} \cdot \text{л} \cdot \text{а}$ decapitați

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică

18. Sf. Mc. Leontie $\text{и} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{ѣ} \text{ лѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{т} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{а}$ legat culcat pe patru țărushi în fața a doi executori cu săbiile ridicate

Peretele de nord, sub arc, partea estică

19.(343) Sf. Ap. Iuda fratele Domnului $\text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ ап} \cdot (\text{с}) \cdot \text{л} \cdot \text{а} \text{ іуд} \cdot \text{ѣ} \text{ бра} \cdot \text{т} \cdot \text{а} \text{ ї} \cdot \text{н} \cdot \text{ѣ}$ în picioare

Peretele de nord, sub arc, latura estică

20. Sf. Mc. Metodie și cei împreună cu el $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{ѣ} \text{ ме} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{д} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{а} \text{ и} \cdot (\text{ж}) \text{ сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ ни} \cdot (\text{м})$ decapitat alături de alți trei mucenici

Peretele de nord, registrul al V-lea, în continuare

21.(345) Sf. Mc. Iulian din Tars și cei împreună cu el $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{ѣ} \text{ іуді} \cdot \text{ан} \cdot \text{ѣ} \text{ ѿ} \cdot \text{арс} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{н} \cdot \text{скаго} / \text{и} \cdot (\text{ж}) \text{ сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ ним} \cdot \text{ѣ}$ aruncat în mare într-un coș și decapitarea a doi mucenici

22.(346) Sf. Mc. Eusebiu și cei împreună cu el $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{к} \cdot \text{ѣ} \text{ еусе} \cdot \text{бі} \cdot \text{а} \text{ и} \cdot (\text{ж}) \text{ сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ ним} \cdot \text{ѣ}$ decapitarea lui Eusebiu¹⁵⁴ și mucenicii Zinon și Zinas în groapa cu foc¹⁵⁵

Peretele de est, registrul al V-lea

23.(347) Sf. Mc. Agripina și cei împreună cu ea $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{ц} \cdot \text{ѣ} \text{ агри} \cdot \text{пи} \cdot \text{н} \cdot \text{ѣ} \text{ и} \cdot (\text{ж}) \text{ сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ ни} \cdot (\text{м})$ (Aristocleu, Dimitrian și Atanasie)

24.(348) „Nașterea Cinstului Proroc Înaintemergător [și] Botezător Ioan” $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{ж} \cdot (\text{д}) \text{ еств} \cdot \text{ѿ} \text{ ч} \cdot (\text{с}) \cdot \text{н} \cdot \text{аго}$ пр(ѿ)р(ѿ)ка пр(д)чк кр(с)тѣлѣ/ іоанна compoziție obișnuită

25.(349) Sf. Cuv. Mc. Fevronia $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ прп} \cdot (\text{д}) \cdot \text{ѿ} / \text{вн} \cdot \text{ѿ} \text{ мѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{н} \cdot \text{ц} \cdot \text{ѣ} \text{ фе} \cdot \text{в} \cdot \text{ро} \cdot \text{н} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{а}$ în picioare

26.(350) Cuv. David¹⁵⁶ $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ прп} \cdot (\text{д}) \cdot \text{ѿ} \text{ вѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{аго} / \text{дѣ} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{а}$ în picioare

27.(351) Cuv. Samson primitorul de străini $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \text{ прп} \cdot (\text{д}) \cdot \text{ѿ} \text{ вѣ} \cdot \text{н} \cdot \text{аго} \text{ сам} \cdot \text{ѿ} / \text{ѿ} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{на} \text{ ста} \cdot (\text{р}) \cdot \text{н} \cdot \text{ѿ} / \text{прі} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{м} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{ца}$ în picioare

Icoana de hram (352) – *Învierea Domnului*¹⁵⁷

28.(353) Întoarcerea moaștelor Sf. Mc. [doctori] fără de arginți Chir și Ioan $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{в} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{зв} \cdot \text{ра} \cdot \text{щені} \cdot \text{ѣ} \text{ мо} \cdot \text{щ} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{м} \cdot \text{ѿ} / \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{ѣ} (\chi) \text{ вѣ} \cdot \text{ср} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{вр} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{ни} \cdot (\text{к}) \text{ к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{ра} / \text{іоанна}$ aducerea moaștelor într-un coș, în prezența unui episcop

29.(354) Sf. Ap. Petru și Pavel $\text{к} \cdot \text{ѿ} \cdot \text{сѣ} \cdot \text{ѣ} \cdot \text{ѣ} (\chi) \text{ ап} \cdot (\text{с}) \cdot \text{л} \cdot \text{ѣ} \text{ пет} \cdot \text{ра} \text{ и} \text{ пав} \cdot \text{ла}$ Petru răstignit cu capul în jos, Pavel decapitat

¹⁵⁴ Mort lovit în cap.

¹⁵⁵ Cei doi mucenici în foc nu au mai fost reprezentați (la Roman pictura, 19-30 iunie, a fost distrusă prin tăierea peretelui).

¹⁵⁶ Din Tesalonic.

¹⁵⁷ Icoana a fost recuperată ca urmare a lucrărilor de restaurare ale iconostasului din secolul al XIX-lea plasat pe peretele de est al pronaosului, Georgiana Zahariea și Oliviu Boldura, *Redescoperirea icoanei de hram de la Sucevița*, în *Caietele restaurării Humor 2012*, Ed. ACS, București, 2012, pp. 94-101. Prezența „pulberilor de aur, așezate circular” nu se justifică prin identificarea lor cu niște cununi, inadecvate în scena Învierii. Termenul de cunună este folosit de Dionisie din Furna în descrierea scenei Învierii pentru nimburi (Dionisie din Furna, *Erminia picturii bizantine*, Ed. Sofia, București, 2000, p. 117; v. și p. 31, p. 228).

30.(355) Soborul Sf. 12 Apostoli ⱁ·сѣвк(р) сѣѣ(х) ап(с)лѣ/ вѣ· două grupuri de apostoli

Luna Iulie (356) м(с)цѣ іюліѣ Semnul începutului de lună și cel zodiacal – Rac ρα(κ)

Peretele de sud, registrul al VI-lea

1.(357) Sf. [Doctori] fără de arginți și făcători de minuni Cosma și Damian ⱁ·сѣѣ(х) вѣсрѣврѣни(κ)/ и чюдотворѣ(ц) козма/ и дамїана loviți cu pietre

2.(358) „Așezarea cinstului veșmânt al Născătoarei de Dumnezeu” вѣ·положенїѣ ч(с)ѣтинѣи ризѣк вѣцѣж în raclă de către un episcop, în prezența împăratului Leon

3.(359) Sf. Mc. Iachint și cei împreună cu el ꙗ·сѣѣ ꙗчѣнка іакїнѣа и(ж) сѣѣ ни(м) Iachint în închisoare și decapitarea a doi mucenici¹⁵⁸

Peretele de sud, sub arc, latura estică

4. Cuv. Părintele nostru Andrei¹⁵⁹ ⱁ·сѣѣ ꙗцѣа нашѣ(г) андрѣ(а) în picioare

5. Cuv. Părintele nostru Atanasie Atonitul ꙗ·прп(д)ѣбнаго ꙗцѣа нашѣ(г) аѣана/сїа аѣѣнѣскаго în picioare; pe sul: „Căci începutul căii vieții care” іакѣ начѣло пѣж/ти жикѣта·ѣ(ж) при

Peretele de sud, sub arc, partea estică

6.(362) Părintele nostru Sisoe cel Mare și cei împreună cu el ꙗ·ꙗцѣа нашѣ(г) сисѣа велн/каго и(ж) сѣѣ/ ни(м) în picioare în fața mormântului deschis și decapitarea a doi mucenici¹⁶⁰

Glaful ferestrei de la sud-est, latura estică

7. Cuv. Părintele nostru Toma din Maleon ꙗ·прп(д)ѣны(х) ꙗцѣа наши(х) ѣѣмы и(ж) вѣѣ малѣи· în picioare

8. Sf. Mare Mc. Procopie și cei împreună cu el ꙗ·сѣѣ велнко ꙗчѣнка/ прокопїа и(ж) сѣѣ ни(м) decapitatarea împreună cu alți doi mucenici

Glaful ferestrei de la sud-est, latura vestică

9. Sf. Sfințitul Mc. Pangratie și cei împreună cu el ѣ·сѣѣ сѣѣнно ꙗчѣнка панкратїа и(ж) сѣѣ ни(м) inscripția îl numește pe episcopul de Tavromenia care a murit însă de sabie; în imagine apare un episcop în cuptor, posibil Chiril al Gortinei aruncat în foc și rămas nears îmbrăcat în hainele liturgice; alături decapitarea a trei mucenici: Paternutie, Corpi și Alexandru (?)¹⁶¹

Peretele de sud, sub arc, partea vestică

10.(366) Sf. 45 de mucenici din Nicopolea ꙗ·сѣѣ(х)·ꙗѣ·м(ч)нѣк и(ж)/ вѣѣ никѣпол(и) care au murit aruncați în foc dar în imagine a fost ilustrat un episcop în cuptor, mai multe căsuțe aprinse, grup de mucenici călugări decapitați, ceea ce corespunde cu uciderea celor 10.000 de monahi din Nitria.¹⁶²

Peretele de sud, sub arc, latura vestică

11. Sf. Mc. Eufimia ⱁ·сѣѣꙗ ꙗчѣнѣж ѣѣїмѣж minunea Sf. Eufemia de la Soborul sfinților părimți din Calcedon

¹⁵⁸ Decapitarea celor doi fără corespondent; Iachint a murit în închisoare tânăr, în imagine este bătrân cu barbă albă.

¹⁵⁹ Arhiepiscopul Cretei.

¹⁶⁰ În celelalte *Menologuri* numai Sf. Sisoe.

¹⁶¹ *Viețile sfinților pe luna iulie*, Ed. Episcopiei Romanului, 1997, pp. 146-179; corespondent numai la Roman.

¹⁶² Corespondent numai la Roman.

Peretele de sud, registrul al VI-lea, în continuare

12.(368) Sf. Mc. Proclu, Ilarie вѣ·стѣ(х) мѣнѣ прокла иларіа Proclu legat de stâlp și săgetat, Ilarie decapitat alături de un alt mucenic

13.(369) Cuv. Părintele nostru Ștefan Savaitul гѣ·прп(д)вѣнаго вѣц(д)/ нашего стѣфана/ саванита în picioare

14.(370) Sf. Ap. Achila și cei împreună cu el дѣ·стѣго ап(с)ла акїлы и(ж) съ нимъ mc. Iust în cuptor, trei mucenici decapitați

Peretele de sud, sub arc, latura estică

15. Sf. Mc. Chiric, Iulita вѣ·стѣ(х) м(ч)нк кврїка излита Chiric ținut de picioare și lovit cu ciocanul, Iulita decapitată¹⁶³

16. Sf. Mc. Antinoghen¹⁶⁴ și cei împreună cu el зѣ·стѣ(х) м(ч)нкы/ анѣногїна/ и(ж) съ ни(м) trei mucenici decapitați

Peretele de sud, sub arc, patea estică

17.(373) Sf. Mc. Marina зѣ·стѣж м(ч)нцж марїны lovindu-l cu ciocanul pe diavol¹⁶⁵

Glaful feresrei de la sud-vest, latura estică

18. Sf. Mc. Emilian, Iachint нѣ·стѣго мѣнка емилиана·накї/ноа unul în cuptor, celălalt pe grătar, doi executori cu săbiile ridicate

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică

19. Cuv. Părintele nostru Dia ѿ·прп(д)вѣнаго/ вѣц(д) нашего(с)/ дїа în picioare

Glaful ferestrei de la sud-vest, latura vestică și peretele de sud sub arc, partea vestică

20.(376) Sf. Proroc Ilie кѣ·стѣго пр(с)р(с)ка илїж în căruță, aruncându-i haina lui Elisei

Peretele de sud, sub arc, latura vestică

21. „Cuv. Părintele nostru Ioan și Cuv. Simeon, cel ce s-a făcut nebun pentru Hristos” ка·прп(д)вѣнаго вѣц(д) нашего/ иванна·и прп(д)вѣнаго сїмѣо/на и(ж) хѣ ра(дї) жродиваго în picioare

22. Sf. Mironosiță Maria Magdalena și Mc. Foca кѣ·стѣж мирносицж марїж/ магдалины·и/ м(ч)нк фокы Maria Magdalena în picioare cu vasul de mir în mână și mc. Foca în cuptor și săgetat¹⁶⁶

Peretele de sud, registrul al VI-lea, în continuare

23.(379) Sf. Mc. Trofim, Teofil și cei împreună cu el кѣ·стѣ(х) мѣнѣ трофима/ ѿефїла и(ж) съ н(им) decapitarea a trei mucenici

¹⁶³ Redactare similară cu cea de la Roman.

¹⁶⁴ Calendarul ortodox român Atinoghen, rus Афиноген (unde ф este reflexul sunetului θ din greacă), bg. Атиноген.

¹⁶⁵ Ca la Tismana; la Roman nu s-a păstrat ; în celelalte *Menologuri* – decapitarea.

¹⁶⁶ Sf. Foca este prăznuit în 23 iulie. Asocierea celor două zile fără corespondent; la Roman pictura distrusă (18-26 iulie) prin tăierea peretelui.

24.(380) Sf. Mc. Hristina КД·СТЫЖ МЧНЦЖ христины căzută în genunchi cu mâinile legate, străpunsă cu sulița în piept

Peretele de vest, registrul al V-lea

25.(381) „Adormirea Sf. Ana mama Născătoarei de Dumnezeu” КЕ·УСПЕНІЕ СТЫЖ АННЫ МТРЕ БЦИ

pe cartea diaconului: „Fericiți cei fără [prihană] ...” (Ps. 118, 1) ВЛ/ДЖ/ЕНЕ/ НЕ/ПО/РО

26.(382) Sf. Mc. Ermolae și cei împreună cu el КЗ·СТГО МЧНКА Е(Р)МОЛАЕ/ И(Ж) СЪ НИМЬ decapitarea a doi mucenici

27.(383) Sf. Mc. Panteleimon КЗ·СТГО МЧНКА/ ПАНТЕЛЕИМО(Н) în picioare

28.(384) Sf. Ap. Prohor КИ·СТГО АП(С)ЛА/ ПРОХОРА în picioare

29.(385) Sf. Mc. Calinic și cei împreună cu el КФ· СТГО МЧНКА КАЛИ/НИКА·И(Ж) СЪ НИ(М) Calinic în foc

30.(386) Sf. Ap. Sila și Siluan Л·СТЫ(Х) АП(С)ЛЬ СИЛЫ И СИЛ/АНА în picioare

31.(387) Sf. [și] Dreptul Evdochim ЛА·СТГО ПРАВЕ(Д)НАГО ЕВ/ДОКИМА în picioare

Glaful ușii de la vest, în ax, și peretele de vest, registrul al V-lea

Luna August (388) М(С)ЦЬ АВГУ(С) Semnul începutului de lună, luna cu profil uman înscrisă în cerc și semnul zodiacal - Leul Л(В)Ъ

1.(389) „Mc. Macabei și mama lor Solomonia și dascălul lor Eleazar” Л·СТЫ(Х)·З МЧНКА МА(К)КАВЕН И МТРЕ И(Х) СОЛОМОНИ/ И УЧИТЕЛЪ И(Х) ЕЛЕАЗАРА cei șapte Macabei în foc, Salomonea pe grătar și Eleazar legat de stâlp în foc

2.(390) „Aducerea moaștelor Sf. întâi Mc. și Arhidiacon Ștefan” В·ПРКНЕСЕНІЕ МОЩЕ(М) СТГО ПРЪВО МЧНКА И АРХИ/ДІАКОНА СТЕФАНА aducerea moaștelor pe spatele cailor care nu mai vor să meargă, grup de arhierei și mireni

3.(391) Cuv. Părinții noștri Isachie, Dalmat și Faust¹⁶⁷ Г·ПРОП(Д)УБЕН(Ы)Х УЦЪ НАШИ(Х)/ ИСАКІА·ДА(Л)МАТА·/И ФАВИСТА Isachie în picioare, Dalmat și Faust stând

4.(392) Sf. 7 tineri din Efes Л·СТЫ(Х)·З·ОТРО(К) И(Ж) ВЪ ФЕЕСКЪ cei șapte copii dormind în peștera din Efes

5.(393) Sf. Mc. Evsignie Е·СТГО МЧНКА ЕВСЕ/ГНІА decapitat

Peretele de nord, registrul al VI-lea

6.(394) „Schimbarea la Față a Domnului Dumnezeuului și Mântuitorului nostru Iisus Hristos”; Iisus Hristos, Ilie și Moise З·ПРКВЕРЖЕНІЕ ГА БА И СПА(С)А НАШЕ(Г)·ІУ¹⁶⁸ ХА / ІС ХС / ІЛІА/ И МОУСИ

7.(395) Sf. Mc. Domentian¹⁶⁹ З· СТГО МЧНКА ДОМЕНТІАНА căzut în genunchi, lovit cu pietre și amenințat cu sabia

¹⁶⁷ Transcrierea numelui din inscripție este Favist, mai apropiat ca formă de bg., rus. Фавст. Reprezentarea este similară celei de la Roman.

¹⁶⁸ În loc de prescurtarea uzuală Іс.

¹⁶⁹ Calendar ort. român Dometie, rus. Дометия, bg. Дометий. Forma Domentian din inscripție ar putea fi o contaminare cu numele împăratului roman.

mucenicul decapitat pictat lângă cuptor nu poate fi identificat cu preotul Miron, fiind foarte tânăr, posibil Patroclu pomenit în aceeași zi (?)¹⁷⁶

18.(406) Sf. Mc. Flor și Lavru *иѣ·стѣо мѣнка/ флора и лавра* aruncați în fântână alături de decapitarea a trei mucenici (?)

Peretele de nord, sub arc, latura vestică

19. Sf. Mc. Andrei Stratilat și cei împreună cu el 2593 *ѡѣ·стѣо мѣнка андреа/ стратилата·и и(ж) сѣ ни(м)/ ѣ ѣ ѣ г*¹⁷⁷. mai mulți mucenici decapitați

20. Sf. Proroc Samuel *ѣ·стѣо пр(о)р(о)ка самѣила* în picioare, pe sul: „Întărește-te, inima mea, în Domnul veselise-va” *гтрѣди/ сѣ ср(д)це/ мѡи ѡ гѣи/ вѣзвесѣ*

Peretele de nord, sub arc, partea vestică

21.(409) Sf. Ap. Tadeu și cei împreună cu el *ѣѣ·стѣо·ап(с)ла·ѡа/деа и(ж) сѣ ни(м)* Tadeu în picioare alături de decapitarea Sf. Vasa și a copiilor ei Teognie, Agapie, Pist din Edessa¹⁷⁸

Glaful ferestrei de la nord-est, latura vestică

22. Sf. Mc. Agatonic și cei împreună cu el *ѣѣ·стѣо мѣнка ага/ѡника и(ж) сѣ ни(м)* decapitarea a trei mucenici

23. Sf. Mc. Eutihie și cei împreună cu el *ѣѣ·стѣо м(ч)ѣнка/ еutihia/ и(ж) сѣ/ ни(м)ѣ* decapitarea a patru mucenici (?)¹⁷⁹

Glaful ferestrei de la nord-est, latura estică și sub arc partea estică

24. Sf. Ioan Cuvântătorul de Dumnezeu *ѣѣ·стѣо ѡѡ/ана ѡѡ/слова* inscripția îl numește pe Sf. Ioan Evanghelistul dar în imagine apare un sfânt bătut cu vergi, probabil Eutihie ucenicul sfântului ap. și ev. Ioan¹⁸⁰

25.(413) Aducerea moaștelor Sf. Ap. Bartolomeu *ѣѣ·вѣзвращеніе мѡщѣмѣ стѣо ап(с)ла/ варфоломеа* pe mare și primite de un grup în frunte cu episcopul cetății Venenda¹⁸¹

Peretele de nord, sub arc, latura estică

26. Sf. Mc. Andrian¹⁸² și Natalia și cei împreună cu ei *ѣѣ·стѣ(х) мѣнѣкъ андрі/анна и наталі·и(ж) сѣ/ ни(м)* Adrian lovit cu topoarele peste picioare, încurajat de Natalia aflată lângă nicovală¹⁸³; alți trei mucenici cu picioarele tăiate¹⁸⁴

27. Cuv. Părintele nostru Pimen *ѣѣ·прп(д)ѡкнаго ѡѣѣ на/шего пимина* Pimen vorbind prin ușa chiliei cu sora sora sa căreia mai-marele țării îi băgase feciorul în închisoare, pentru a-l forța pe monah să mijlocească pentru el¹⁸⁵

¹⁷⁶ Fără corespondent. În celelalte *Menologuri* apare numai decapitarea Sf. Miron.

¹⁷⁷ Apare greșit *ѣѣ* în loc de *ѣѣ*, simbolul pentru numărul 90.

¹⁷⁸ La Bucovăț a fost reprezentată decapitarea Sf. Vasa și a copiilor ei; în celelalte *Menologuri* – ap. Tadeu în picioare; la Roman – pictură nouă.

¹⁷⁹ La Roman a fost pictată decapitarea unui grup numeros de mucenici iar inscripția îl numește pe Sf. Lup (*ѣѣ лѡпѣ и(ж) с[ѣ] нилѣ*) prăznuit în această zi; Eutihie se pomenește în 24 august. La Tismana – decapitarea sfinților Irineu, Or și Oropsis (*[ѣѣ] стѣи ирин[ѣ]*) comemorați cu o zi înainte.

¹⁸⁰ La Roman Sf. Ev. Ioan a fost asociat cu Aducerea moaștelor Sf. Ap. Bartolomeu.

¹⁸¹ Compoziție similară numai cu cea de la Roman.

¹⁸² Forma veche românească pentru Adrian, probabil o contaminare cu Andrei.

¹⁸³ Detaliu inedit dar corespunzător textului ce povestește viața lor (*Viețile sfinților pe august*, pp. 329-343).

¹⁸⁴ Martiriul celor 23 care au pătimit împreună cu Adrian apare și la Roman.

¹⁸⁵ Compoziție similară numai la Roman; în celelalte *Menologuri* este reprezentat Cuv. Pimen în picioare.

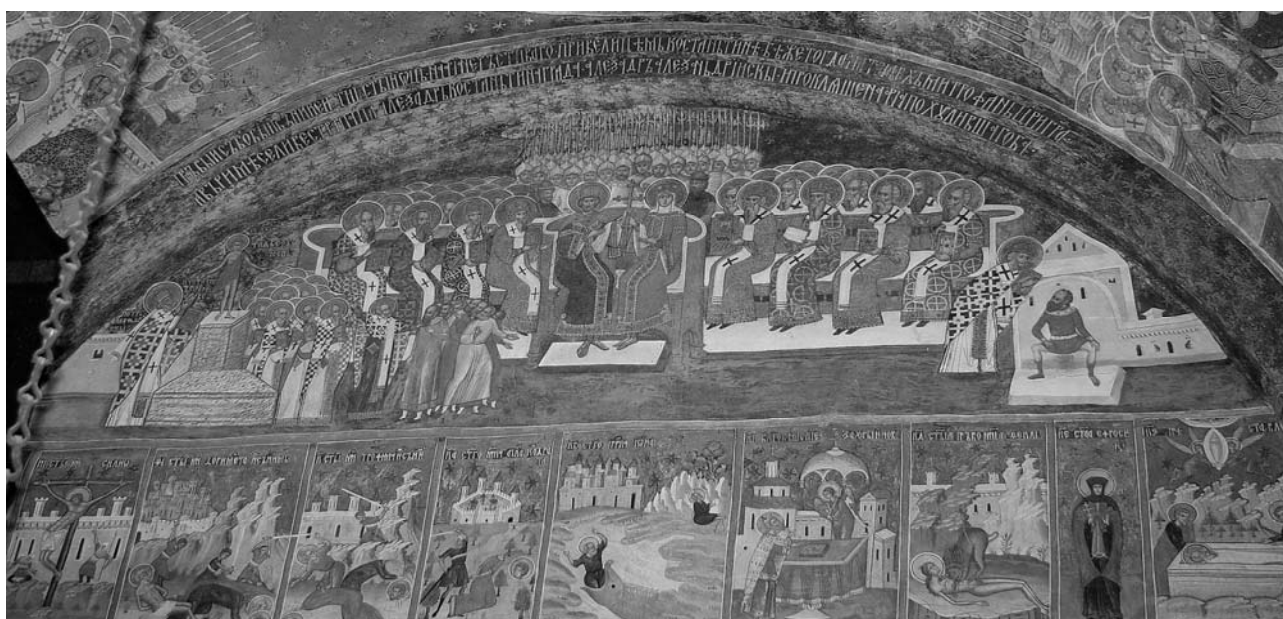

Fig. 4. Sinodul I ; 18-26 sept., perete est (foto S. C.).

Fig. 5. Sinodul IV ; 4-7 sept., perete sud (foto S. C.).

Fig. 6. Nașterea Sf. Nicolae, perete est (foto G. Z.).

Fig. 7. Sf. Nicolae dus la școală, perete est (foto G. Z.).

Fig. 8. Sf. Nicolae hirotonit diacon, perete est (foto G. Z.).

Fig. 9. Sf. Nicolae hirotonit preot, perete est (foto G. Z.).

Fig. 10. Sf. Nicolae îi salvează de la moarte pe cei trei tineri, perete sud (foto S. C.).

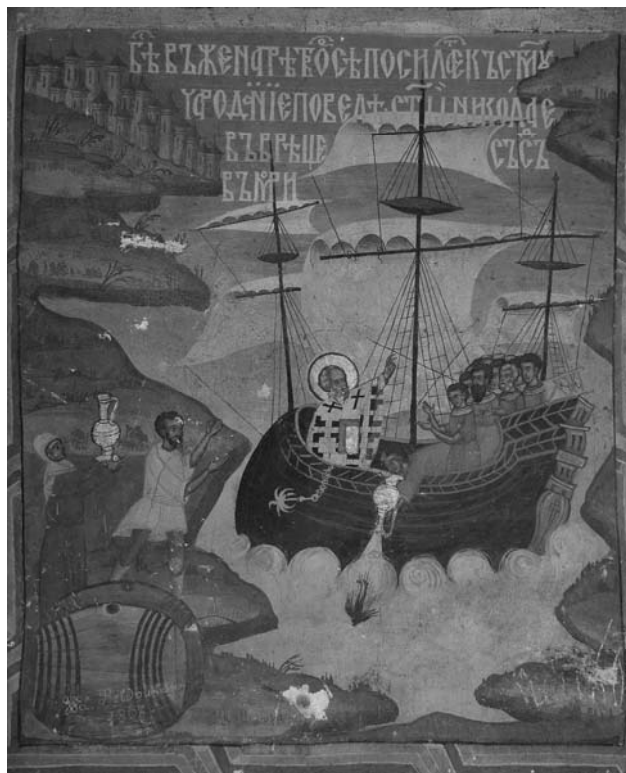

Fig. 11. Sf. Nicolae alungă demonul de pe corabie, perete sud (foto S. C.).

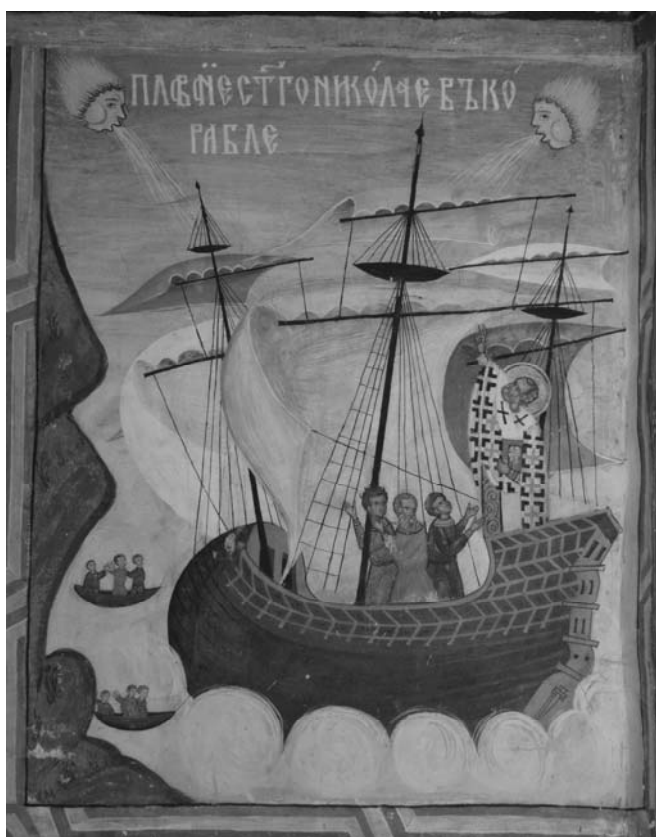

Fig. 12. Sf. Nicolae potolește furtuna, perete sud (foto S. C.).

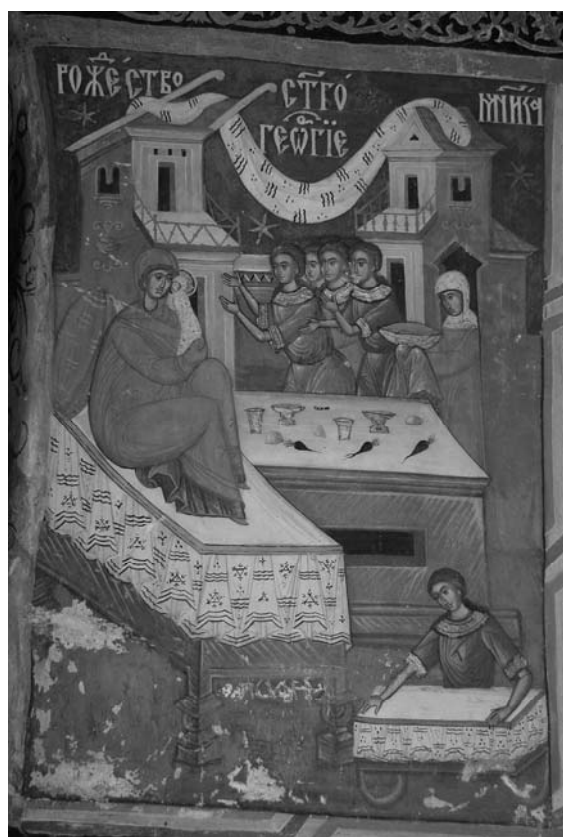

Fig. 13. Nașterea Sf. Gheorghe, perete vest (foto S. C.).

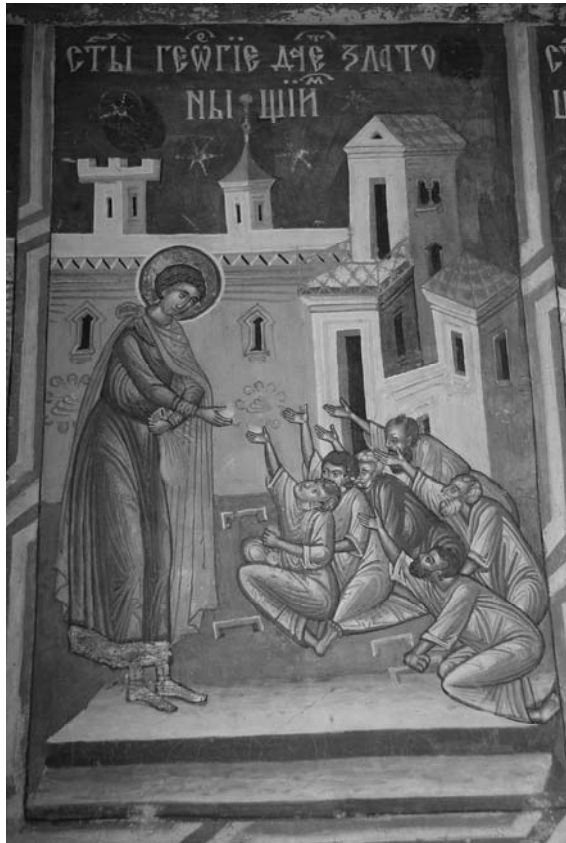

Fig. 14. Sf. Gheorghe dăruiește aur săracilor, perete vest (foto S. C.).

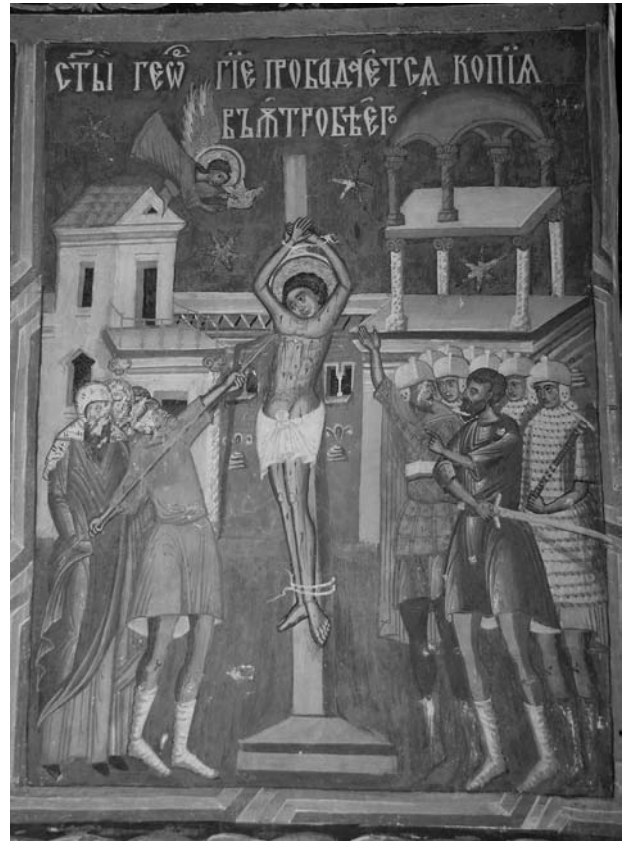

Fig. 15. Sf. Gheorghe împuns cu sulița, perete nord (foto S. C.).

Fig. 16. Sf. Gheorghe și împărăteasa Alexandra duși la execuție, perete nord-est (foto G. Z.).

Fig. 17. Sf. Gheorghe pe grătar, moartea împărătesei Alexandra, perete est (foto G. Z.).

Fig. 18. Sf. Gheorghe fiert în cazan, Decapitarea Sf. Gheorghe, perete est (foto G. Z.).

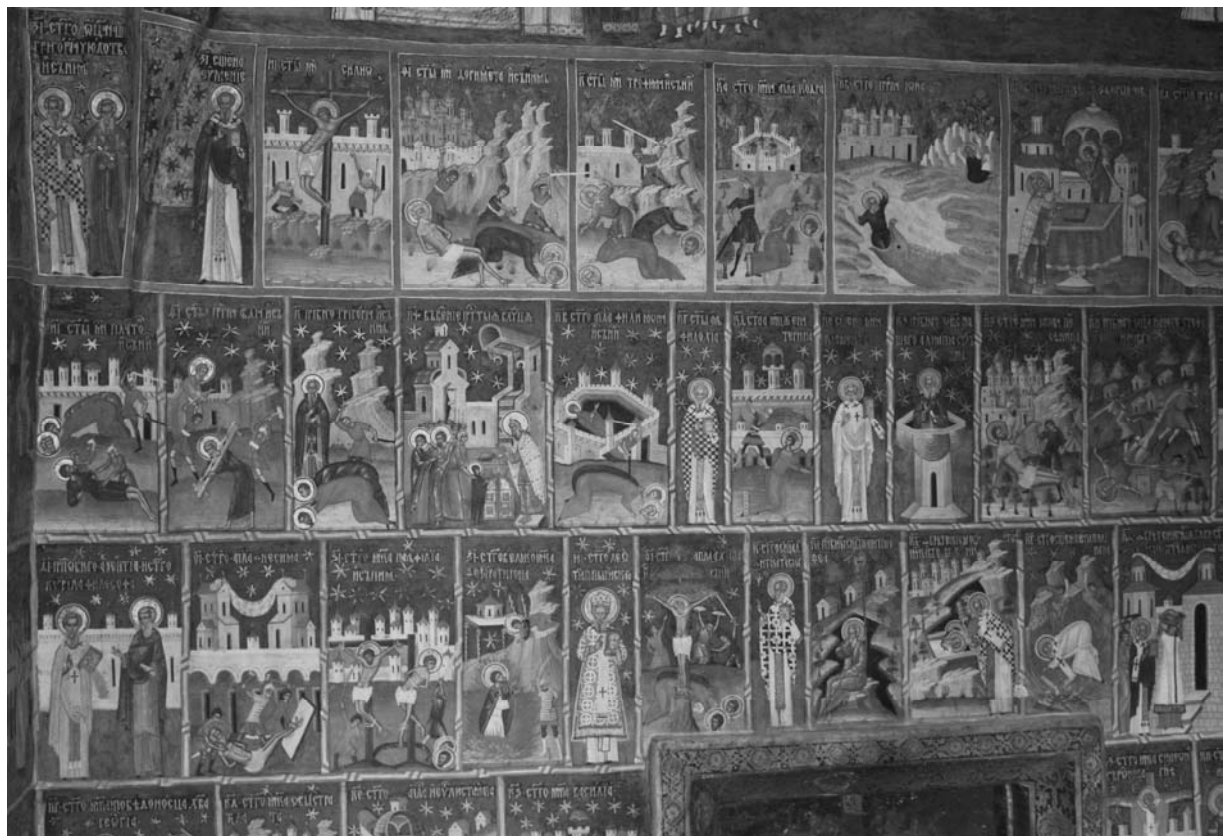

Fig. 19. Menolog, 17 nov ; 18-24 sept; 18-28 nov.; 14-24 febr., perete est (foto G. Z.).

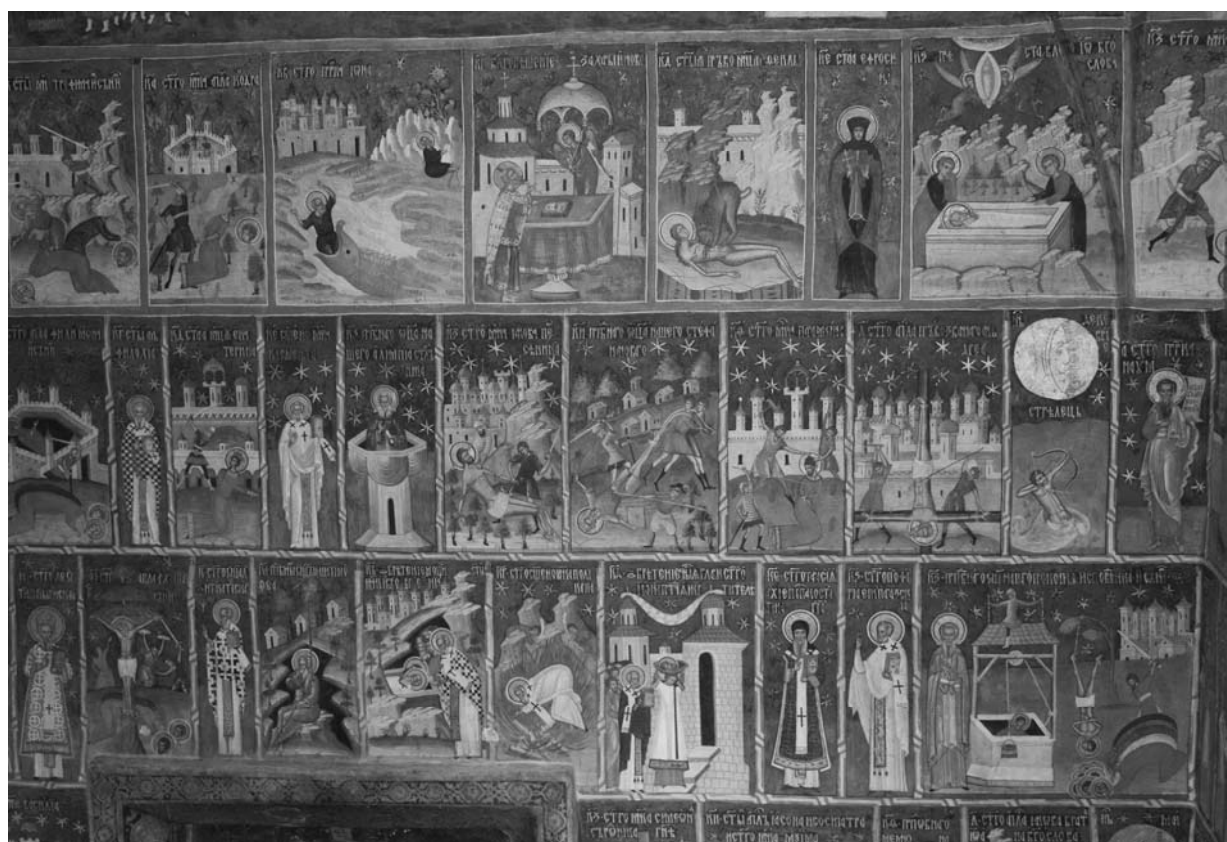

Fig. 20. Menolog, 20-26 sept. ; 22-30 nov.; 1 dec., 18-27 febr., perete est (foto G. Z.).

Fig. 21. *Menolog*, 23-26 apr.; 23-27 iun., perete est (foto G. Z.).

Fig. 22. *Menolog*, 27-30 apr.; 28-30 iun., perete est (foto G. Z.).

Fig. 23. Menolog, 1-3, 27-30 sept.; 1-4 oct., perete sud (foto S. C.).

Fig. 24. Menolog, 30-31 oct.; 1-2 nov.; 10-13 ian., perete nord (foto S. C.).

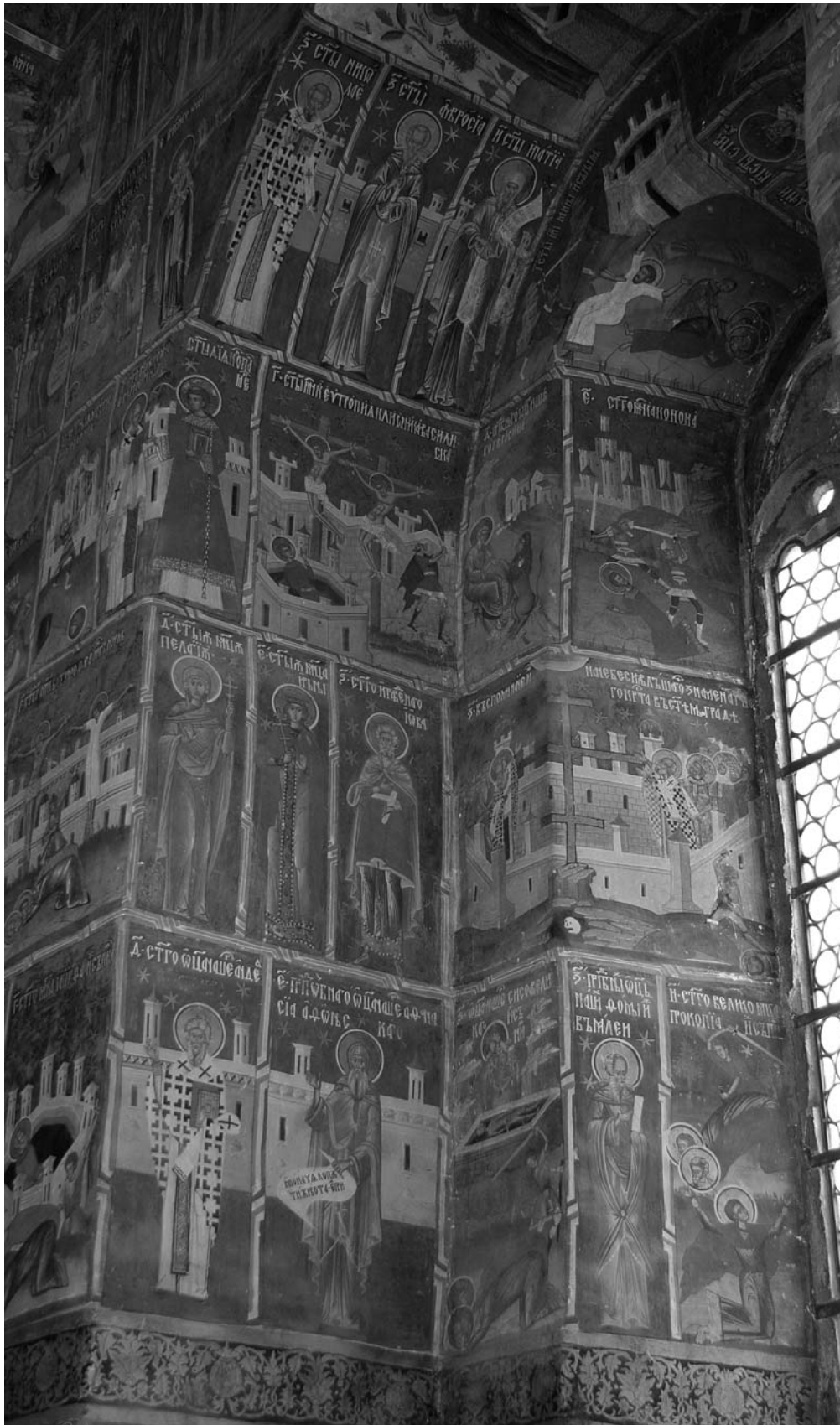

Fig. 25. *Menolog*, 6-8, 10 dec.; 2-5 mart.; 3-7 mai; 4-8 iul., glaf fereastră sud-est (foto S. C.).

Fig. 26. *Menolog*, 12-17 oct.; 28-30 dec.; 22-26 mart.; 20-23 mai, perete sud-vest (foto S. C.).

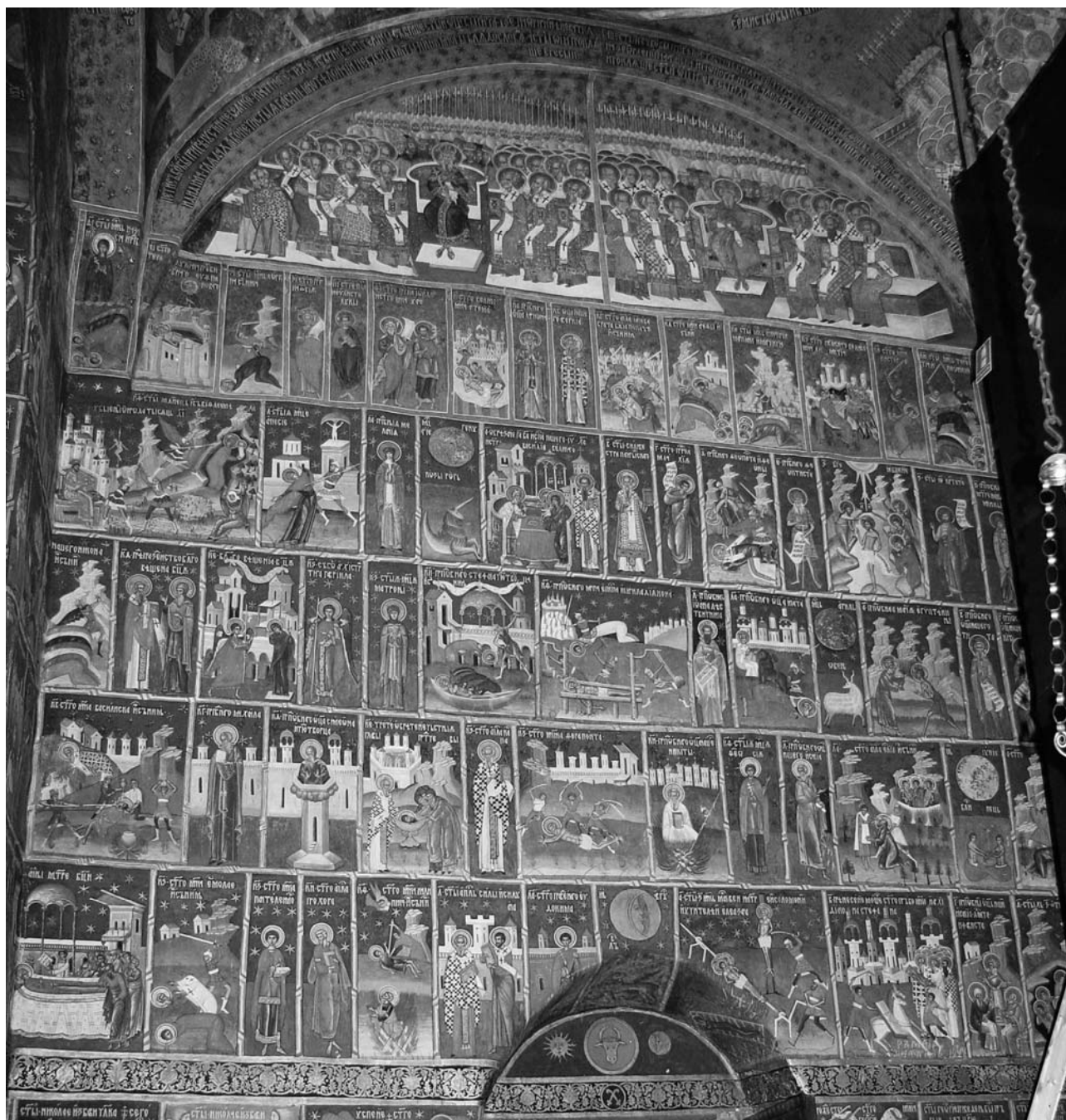

Fig. 31. *Menolog*, 15-28 nov.; 29-31 dec.; 1-8 ian.; 24-31 mart.;
1-3 apr.; 22-31 mai; 1 iun.; 25-31 iul.; 1-4 aug., perete vest (foto S. C.).

Fig. 32. *Menolog*, 9 sept., perete sud (foto E. C.-B.).

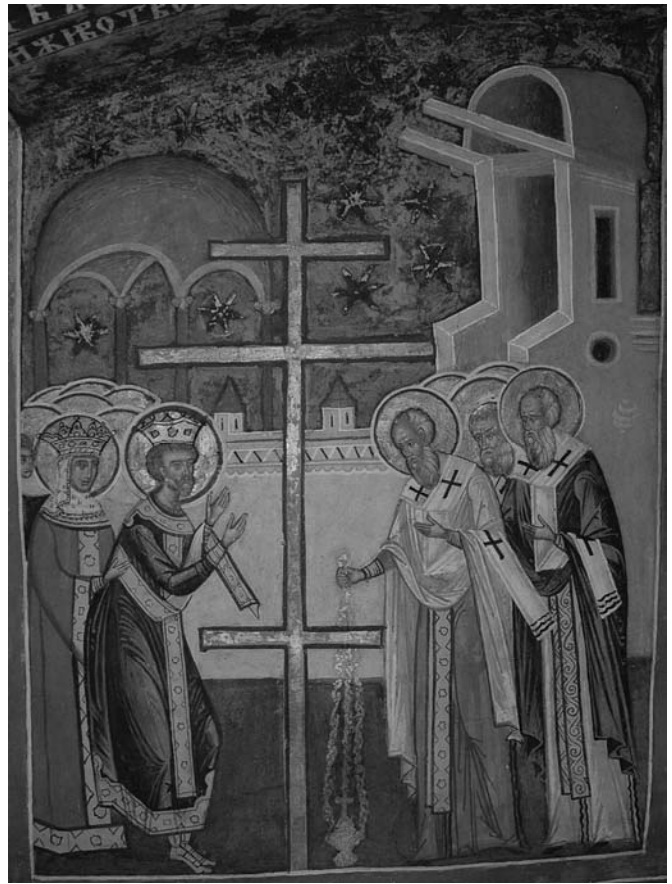

Fig. 33. *Menolog*, 14 sept., perete sud (foto E. C.-B.).

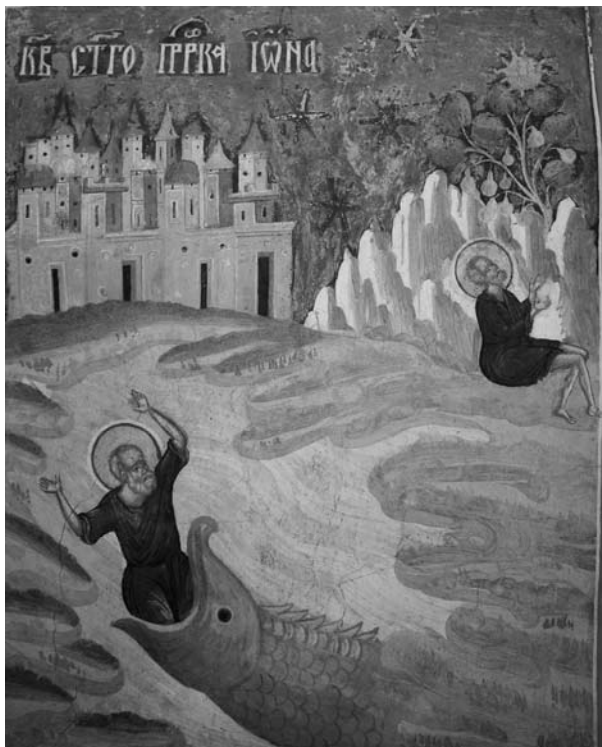

Fig. 34. *Menolog*, 22 sept., perete est (foto G. Z.).

Fig. 35. *Menolog*, 28 nov., (detaliu), perete est (foto G. Z.).

Fig. 36. *Menolog*, 14-15 ian.,
glaf fereastră nord-vest
(foto S. C.).

Fig. 37. *Menolog*, 19 ian.,
glaf fereastră nord-vest (foto S. C.).

Fig. 38. *Menolog*, 28-29 febr.; 1-2 mart., perete sud (foto E. C.-B.).

Fig. 39. *Menolog*, 28 mart., perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 40. *Menolog*, 29 mart., perete vest (foto E. C.-B.).

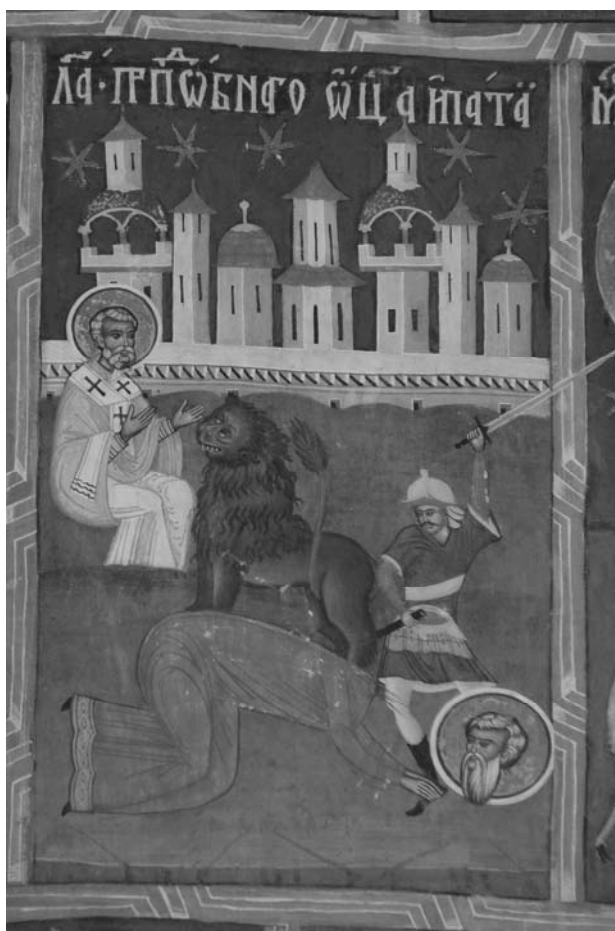

Fig. 41. *Menolog*, 31 mart., perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 42. *Menolog*, 1 apr., perete vest (foto S. C.).

Fig. 43. *Menolog*, 7 apr., perete nord (foto S. C.).

Fig. 44. *Menolog*, 12 apr., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 45. *Menolog*, 13 mai, perete sud (foto S. C.).

Fig. 46. *Menolog*, 22 mai, perete vest (foto E. C.-B.).

Fig. 47. *Menolog*, 25 mai, perete vest (foto S. C.).

Fig. 48. *Menolog*, 12 iun., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 49. *Menolog*, 29 iul., perete vest (foto S. C.).

Fig. 50. *Menolog*, 8 aug., perete nord (foto S. C.).

Fig. 51. *Menolog*, 16 aug., perete nord (foto E. C.-B.).

Fig. 52. *Menolog*, 17 aug., perete nord (foto E. C.-B.).

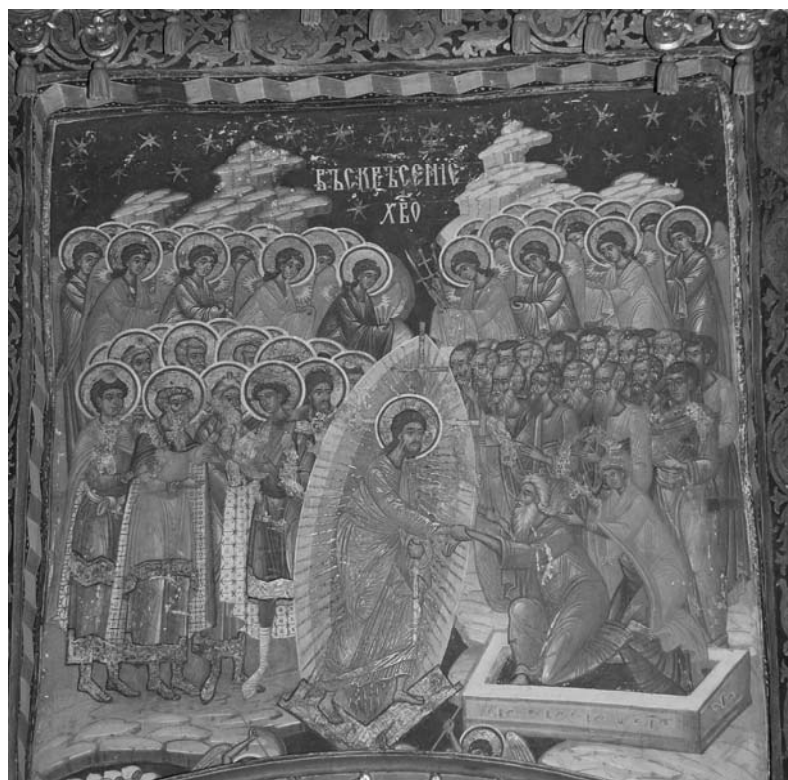

Fig. 53. *Învierea Domnului*, icoana de hram, perete est (foto S. C.).

